

Za Redakcją odpowiedzialny
Stanisław Bronikowski w Poznaniu.

Administracja, Ekspedycja i Biuro Redakcji przy
Wielkopolanin placu pod Nr. 13.

Dziennik Poznański
wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i dni
poświętych.

Cena ogłoszeń (inzeratów):
za wiersz drobnego 15 fen. — Reklamy od wiersza
drobnego 30 fen. (incl. tłumaczenia).

Listy
do Redakcji, Administracji i Ekspedycji winny być
frankowane.

DZIENNIK POZNAŃSKI

Przedpłata kwartalna
wynosi w Poznaniu 7 marek 50 fen., w Państwie nie-
mieckim i w Austrii 9 mar. 15 fen., w Belgii, Wio-
stach, Szwajcarii, Serbii, Ameryce, w Danii, Francji
Anglii i Szwecji 12 mar.

Przedpłata i ogłoszenia
przyjmują się w Ekspedycji; przedpłata przyjmują
w monarchii pruskiej oraz w państwach do związku
pocztowego niemiecko-austriackiego należących urzędy
pocztowe. W innych krajach zaś tylko nasze agencja-
ry za których pośrednictwem (zobacz niżej) można takie
przesyłać ogłoszenia do eksp. Dziennika Pozn.

Rękopisma
nadane Redakcji nie zwracają się i nie są one błąd-
zono.

Agencje Dziennika Poznańskiego:

W Paryżu Librairie du Luxembourg, Rue de Tournon No. 16, pułkownik Raczkowski. Rue du Faubourg Poissonnière 33. — Ogłoszenia dla Dziennika przyjmuje w Paryżu wyłącznie p. Adam, Carrefour de la Croix Rouge 2. — W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bazylei: Haasenstein & Vogler. — W Berlinie Rudolf Mosse, Jerusalemstrasse 48. A. Retemeyer, Internationale Annoncen-Expedition. „Invalidendank“ Behren-
strasse 24 i Central-Annoncen-Bureau der Deutschen Zeitungen, Mohrenstrasse 45. — W Bremie: E. Schlotte. — W Frankfurcie nad Menem Daube & Comp. — W Wrocławiu Daube, Haasenstein & Vogler i Mosse. — W Plesze-
wie: L. Zboralski.

POZNAŃ, 13 listopada.

Pierwsze niezawodnie w przeglądzie dzisiejszym
miejsce należy się onegdajszemu przemówieniu cara do
zgrupowanych w wielkiej sali św. Jerzego w Moskwie
przedstawicieli szlachty i rady miejskiej, przemówieniu,
które ogłoszonym zostało bezzwłocznie w petersburskim
dzienniku urzędowym. Car tak przemówił: „Dziękuję
panom za uczucia wyrażone mi głosi dzisiejszych poli-
tycznych stosunków, które obecnie już się nieco wy-
jaśniły. Gotów jestem do przyjęcia adresu panów.
Widomo już panom, że Turcyja uczyniła zadość moim
żądaniom co do bezzwłocznego zawarcia zawieszenia
broni i położenia tamy w Serbii i Czarnogórze morderczym
zapasom. Czarnogórcy okazali się w tej nierówny walce
istotnymi bohaterami. Tego samego nieda się powiedzieć
o Serbach, mimo że w szeregi ich walczyli nasi ochot-
nicy, z których wielu położyło życie za sprawę słowiań-
ską. Wiem, że wraz z mną Rosya cała żywi silne
współczucie dla cierpiących bojowników pokrewnych nam
wiarą i narodowością. Dla mnie najdroższymi są pra-
widziwe Rosyi interesa. Radbym oszczędzić, o ile się da
tylko, krwi rosyjskiej. I tu to leży powód, dla czego
dążyłem i będę dążył do osiągnięcia na drodze pokojo-
wej rzeczywistego poprawienia położenia chrześcian na
Wschodzie. W tych dniach rozpoczynają się w Caro-
gradzie konferencje między przedstawicielami sześciu
mocarstw w kwestyi ustanowienia warunków pokojowych.
Najgorętszym moim życzeniem jest, by przyszło do o-
gólnego porozumienia. Gdyby jednak nie miało to na-
stąpić a ja mam nadzieję, że niepodobna nam osiągnąć tych
rękojmi, jakie wydają nam się potrzebnymi do przepra-
wadzenia tego, co wolno nam żądać po wszelkiej słu-
szości od W. Porty, wtedy silne mam postanowienie
działać samodzielnie i jestem przekonany, że w tym ra-
zie Rosya cała pójdzie za moim głosem, jeśli głos ten po-
dnieść uznaję za konieczne i jeśli tego będzie się domagał
honor Rosyi. Żywię silne przekonanie, że Rosya, jak
zawsze będzie przodowała dobrym przykładem. Oby
Bóg dopomógł nam w dokonaniu świętego naszego zada-
nia.“ Przemówienie powyższe jest niezawodnie najwa-
żniejszym faktem chwili obecnej i cała prasa europejska
poświęci mu swą uwagę. Z dzienników jakie dziś nas
dochodzą poświęca mowie carskiej dorywcze, lecz zapra-
wione niezwykłym zaniepokojeniem uwagi berlińska N. t.
Ztg. Zdaniem tego organu wystąpienie cara z prze-
mówieniem, jak nam je podaje telegram, niezwykły jest
doniosłości, i mimowoli podsuwa się pod pióro porówna-
nie tego przemówienia z mową prezesa gabinetu an-
gielskiego będącą w świeżej jeszcze pamięci. Cóż
dla ludów pod berłem królów Wiktorji jest londyński
City a w nim Guildhall, tąd dla podda-
nych cara białego jest Kreml w świętej Moskwie; oba
przybytki są niemal symbolami dwóch państw, jeden
jako symbol arystokratycznego stanu kupieckiego, drugi
jako symbol rządzonego samowładnie narodu zdobywców.
Mowy wypowiedziane tu i tam są złowieszczy do siebie
podobne, ostatniem ich słowem jest wojna. Obie mo-
wy zastanawiają się wprawdzie nad ewentualno-
ściami pokojowego rozwiązania bieżących trudno-
ści, lecz robią to w ten sposób, że szczęk broni
z każdego niemal wydobywa się słowa. Angielski
kanclerz wskazuje na niewyczerpane zasoby Anglii,
na jej wypróbowaną wytrzymałość i hart jej; car moskie-
wski zwywa lud swój do broni celem rozpoczęcia boju
za sprawę uciśnionych bratnich plemion. Tak przeto
uchyla się zasłona przysłaniająca dotychczas sprawę
wschodnią, tak przeto widzimy, jak Anglia i Rosya, —
dwa mocarstwa rywalizujące z sobą o panowanie w Azji,

stawiają naprzeciw siebie i mają się rękojeści miecza dla
przebiegu nim długoletnich sporów. Dla wojny między
Anglią i Rosyą stanowiska nad Bosforem byłyby tylko
punktem wyjścia a nie właściwą widownią krwawych za-
pasów, owszem walka olbrzymia rozlałaby się po nie-
zmierzonych obszarach.

Sprawa konferencji, mającej zebrać się w Carogro-
dzie, nie jest, jak się ze wszystkiego pokazuje, na dro-
dze najlepszej. Z Wiednia n. p. telegrafują, że W. Porta
zamierza podnieść przeciw projektowi konferencji cały
szereg zarzutów a w kołach rządowych wiedeńskich u-
ważają oświadczenie lorda Beaconsfielda, wedle którego
wszystkie mocarstwa miały zgodzić się na projekt konfe-
rencji, o tyle za trudne do pojęcia, iż gabinet wiedeński
nie dał nań jeszcze swego zezwolenia. Hr. Andrassy
udał się dnia 11 bm. na pogrzeb swej matki do Tisza-Dob-
na Węgry a odpowiedź na propozycję angielską nastąpi do-
pięro po jego powrocie. Pest Lloyd potwierdza z wszelką
stanowczością, iż Porta podniesie wkrótce przeciw an-
gielskiemu projektowi konferencji, jako takiemu, nie
mniej wyborowi Carogrodu za miejsce konferencji ener-
giczne zarzuty. Przedewszystkiem nie podoba się W.
Portie ów punkt programu, według którego Bułgarya
ma być wciągnięta w koło tych prowincji, dla których
mocarstwa domagają się reform. Zdaje się, że gabinet
londyński nie uważał za potrzebne wejść poprzednio w
porozumienie z Portą. Nie mniej przyzwolenie Rosyi i
Włoch jest jeno zasadnicze.

Wiadomości urzędowe.

Król nadał radcy sądu apelacyjnego we Frankfurcie n.
O. hr. Bredow-Görne królewski order koronny 3 klasy.

Korespondencje Dziennika Poznańskiego.

Lwów, 9 listopada.

(Mileczenie delegacji. — Zamiar powołania delegatów lwowskich
przed wyborców. — Jubileusz. — Teatr.)

(T.) W obronie naszej milczącej delegacji stanęła
tutejsza Kronika Codzienna, usiłując dowiedzieć
ze milczenie naszej reprezentacji w Radzie państwa było
właśnie bardzo wymownem, tudzież, że wiedeńska Rada
państwa nie jest trybunałem, przed który sprawa polska
należy. Kronika stara się być konsekwentną. Napisała
jeszcze przed rozprawami nad kwestyą wschodnią, że
Polacy w rozprawach udziału brać nie powinni, bo
cóż Polaków losy Austrii obchodzą, więc teraz niby to
jest Kronika radą z tego, że jej życzeniem stało się
zadość. Argumenty Kroniki i jej korespondenta
wiedeńskiego zbijać tu nie będę, musiałbym bowiem po-
wtarzać to, co już powiedział Czas i Gazeta Na-
rodowa, zaznaczam tylko, że oburzenie z zachowania
się delegacji naszej jest w kraju tak powszechnem, iż tutaj
we Lwowie poruszono już nawet myśl powołania posłów
lwowskich, pp. Smolke i Juliana Czerkaskiego, przed
trybunał wyborców, aby się ze swego postępowania co
najmniej bardzo zagadkowego usprawiedliwili. Myśl ta
tęm bardziej znajduje zwolenników, im więcej rozpo-
wszechnioną jest pogłoska, iż to właśnie lwowski poseł
dr. Smolka miał pracować nad tem, aby Koło polskie
powzięło uchwałę nie brania udziału w rozprawach. Za
udziałem przemawiać mieli najgoręcej Leon Chrzanowski
i Euzebiusz Czerkaski, pozostali jednak ze swem zda-
niem w mniejszości. Powtarzam, że są to tylko pogło-

ski, w obec tajemniczości bowiem, jaką się nasza dele-
gacja względem kraju otacza, nie pewnego nie wiemy.

Mielśmy tu liczny zjazd urzędników sądowych z ca-
łego kraju. Prezes trybunału apelacyjnego, p. Schenk,
obchodził 40-letni jubileusz swej służby. Z tego powodu
składali mu wszyscy urzędnicy sądowi gratulacje. Ob-
chód był bardzo uroczysty, mnóstwo przemów, adresów,
telegramów itd. Podnieść winiem, że, jakkolwiek p.
Schenk jest z pochodzenia Niemcem i zapewne do naro-
dowości polskiej się nie przyznaje, jest on zupełnie bez-
parteczny, że tak powiem, jako naczelnik sądownictwa,
beznarodowościowy. Obchód cały miał o tyle charakter
polski, że do jubilatą wszyscy przemawiali po polsku i
on też w tym języku odpowiadał.

Dramat Bałuckiego „Rodzina Dylskich“, przerobiony
z powieści tego autora „Byle wyżej“, upadł u nas. Ze
słabiej powieści powstał jeszcze słabszy dramat. Pomimo
bardzo starannej gry artystów nie utrzyma się ten dra-
mat na naszym repertuarze. Obecnie przygotowuje dy-
rekcyja wystawienie „Nienawiści“ p. Sardou i kilku in-
nych nowości.

Z za kordonu donoszą jako o rzeczy pewnej, że
Rosya ukończyła już wszelkie przygotowania do wojny.

Wiedeń, 9 listopada.

(Zmiana w politycznym położeniu, zaszła w przeciągu czasu
między chwilą wniesienia w Izbie poselskiej interpelacji w spra-
wie wschodniej a dniem rozpoczęcia rozpraw nad odpowiedzią
rządu na interpelację. — Powody, dla których postawie polscy
nie podpisali interpelacji. — Rozprawy nad odpowiedzią rządu.
— Mileczenie posłów polskich podczas tych rozpraw.)

W tygodniowym przeciągu czasu między
chwilą, w której wniesiono w Izbie poselskiej
Rady państwa interpelację w sprawie wschodniej
i dano ze strony rządu na nie odpowiedź, a dniem,
w którym rozpoczęły się rozprawy w Izbie
nad tą odpowiedzią, zaszła ważna zmiana w
sprawie wschodniej i w stosunkach Austrii z Rosyą —
zmiana, która odjęła rozprawom część ważności. Gdy
19 i 21 z. m. wnoszono interpelację, toczył się
wówczas we wszystkich okręgach politycznych w Au-
strii gorący spór, czy Austrija ma pozostać na te-
raz z neutralną, jeśliżby Rosya rozpoczęła wojnę przeciw
Turcyi? czy też ma czynnie wystąpić, a nawet wspólnie
z Rosyą zbrojnie interweniować w Turcyi? Za pier-
wszym kierunkiem byli Niemcy i Węgrzy; za drugim
po części Czechy, Morawianie, Chorwaci a najgoręcej
Serbowie. W kołach rządowych trwał tenże sam
spór: zdawało się, że ministerstwa austriackie i węgier-
skie były za pierwszym kierunkiem; za drugim zaś
silne stronnictwo dworskie i wojskowe.

W interpelacjach, wniesionych do Izby, objawiły
się oboje kierunki sporne. Interpelacya 17
posłów morawskich, słoweńskich i dalmatyńskich doma-
gała się od Austrii czynnego i zbrojnego wzięcia się
w sprawę wschodnią dla obrony słowiańskich i chrześciań-
skich ludów w Turcyi, co w następstwie prowadzić
mogło do wspólnej zbrojnej interwencji z Rosyą, prze-
ciwko czemu interpelanci bynajmniej się nie zastrzegali,
owszem zdawali się tego żądać. W drugiej interpelacji
115 posłów niemieckich nie tylko występowało przeciw
wspólnej czynnej interwencji z Rosyą, przeciwko jakie-
mukolwiek zaborowi i przyłączeniu krajów na półwyspie
trackim do Austrii, ale nawet zdawali się żądać, aby
Austrija w każdym razie i na wszelki wypadek zacho-
wała się pokojowo w obec sprawy wschodniej.

Postawie polscy nie podpisali tych interpelacji
i nie wniesli sami żadnej, już to z powodu, że kierun-
ków w interpelacjach wyrażonych popierać bezwarun-
kowo nie mogli, już to że w obecnym położeniu uważali
niewłaściwem a nawet szkodliwym wniesienie wszelkiej

interpelacji a chwilę terażniejszą za niestosowną do za-
znaczenia stanowiska swego jako reprezentantów części
narodu polskiego w obec sprawy wschodniej i jej roz-
wiązania.

W opinii publicznej w Galicyi a podobno i we wszy-
stkich krajach polskich przemaga kierunek przychylny
wyswobodzeniu ludów słowiańskich i chrześciańskich z
pod jarzma muzułmańskiego; a kierunek ten jest moim
zdaniem słuszny, sprawiedliwy i polityczny. Lecz zara-
zem opinia publiczna w krajach polskich a mianowicie
w Galicyi jest silnie a zupełnie słusznie przeciwna wspól-
nej interwencji do Turcyi Austrii z Rosyą, która jak
zawsze tak i teraz ma na celu nie wyswobodzenie Ser-
bów, Bułgarów i Bośniaków, lecz zabór krajów i owła-
danie ludów, zaś polityki rosyjskiej żaden z ludów w
Europie nie zna tak dobrze jak Polacy z kilkowieko-
wego doświadczenia.

Pojmując dobrze i zapewne ogromną większość pu-
bliczności polskiej zgodzi się z tem zdaniem, iż postawie
polscy nie znając dokładnie i znać nie mogąc stosunków
między mocarstwami i terażniejszego położenia sprawy
wschodniej nie chcieli wnosić interpelacji, którą wska-
zywałyby państwu rakuzkiemu tę lub ową drogę postę-
powania wśród położenia ciemnego i nie dobrze im zna-
nego; tąd więcej, że położenie to znali o tyle, iż uwa-
żali je za nieprzyjemne do podniesienia w interpelacji
głosu jako reprezentanci części narodu polskiego i w tym
charakterze wskazania właściwej dla Austrii polityki w
sprawie wschodniej.

Zapamiętanie to uważam za słusne, o ile ty-
czyło się wniesienia interpelacji przez po-
słów polskich. Ale nie można w ten sam sposób uza-
sadnić zupełnego milczenia posłów polskich podczas roz-
praw w Izbie nad odpowiedzią rządu na interpelację
już wniesioną, o czem później mówić będę; bo jakkol-
wiek znam wiele ważnych powodów powo-
dzących dla uzasadnienia milczenia
posłów polskich podczas rozpraw w Izbie i bezstronność
nakazuje mi je przytoczyć, gdy będę później pisał o tej
sprawie; jednak ważniejsze zdaniem moim powody prze-
mawiały za zabraniem głosu. Lecz wracam do przed-
stawienia kolejno całego przebiegu sprawy.

Ministerstwo austriackie dało 23 z. m. odpowiedź
na obie interpelacje, odpowiedź znaną i roztrąsaną, dla
tego nie będę jej tu przytaczał i rozbiarał. Rozprawy
nad tą odpowiedzią rządu uchwalila Izba rozpocząć 4
b. m. Ale zanim dzień ten nadszedł i rozpoczęły się
rozprawy, zaszła ważna zmiana w położeniu sprawy
wschodniej i w stosunkach między Austrią i Rosyą.

W skutek zawarcia 31 zm. dwumiesięcznego zawie-
szenia broni oddaliła się groźba bezpośredniego zbrojne-
go wystąpienia Rosyi nad Dunajem i osłabił przez to spór
czy Austrija ma zostać neutralną, czy jednocześnie z Ros-
yą czynnie wystąpić. W skutek zaś samowolnego po-
dania ultimatum Portie przez Rosyą bez pośredniego po-
rozumienia się z Austrią a nawet bez jej wiedzy i w
skutek pogwałcenia przez to warunku, na którym opie-
rał się związek trzech cesarstw, rozchwiał się lub
zdawał się rozchylać ten związek, mianowicie zwią-
zek między Austrią a Rosyą w sprawie
wschodniej, ów związek pozorny i formalny, gdyż rzeczywi-
stego nie było i być nie mogło w obec dążeń Rosyi
na Wschodzie sprzecznych z dobrem a nawet bytem
Austrii.

Przez trzy posiedzenia 4, 6, 7 t. m. ciągnące się
rozprawy nad odpowiedzią rządu na interpe-
lację w sprawie wschodniej, objaśniły, jak sprzeczne i
różnorodne są zdania tak w stronnictwie wiernokon-
stytucyjnym jak stronnictwie prawa o postępowaniu Au-
strii w sprawie wschodniej i o samej tej sprawie. Na
przykład poseł Granitsch, należący do klubu lewi-

z mężczyznami powołano kobietę do kształcenia i wy-
chowywania młodszego pokolenia nie tylko w prywatnym,
domowym zakresie, ale i w szkołach publicznych, ona
dzisiaj językowy ojczystemu na równi z nauką religij
pierwsze między umiejętnościami naznaczyć winna miej-
sce. Uczyć kochać przodków wiarę, być przewodniczką
na drodze języka, dziejów i literatury ojczystej — jak
szczerne i wzniosłe powołanie! Do czynu więc:

Tylko w czynach wiara żywa
Da ci prawo do państwa;
Znamo boże kto posiewa,
To syn ojców i ojczyzny.“

Odnosnie do tych uwag, z pociechą patrzmy na
nową o języku polskim pracę p. Kamockiej, — pracę,
którą, zyczliwie, z poszanowaniem i wdzięcznością wita-
my, a z której treścią pragniemy zapoznać szersze koło
polskiej społeczności w tem przekonaniu, że wykładowi
ojczystego języka młodzieży polskiej dziełko w mowie
będące mogąc ważne oddać usługi, tąd samem między
książkami szkolnemi korzystne miejsce zająć zdoła.

Książka pod tytułem „Teorya stylu polskiego“ przez
J. Kamocką obejmuje 273 strony w 8-ce.

Autorka rozpoczyna rzecz wstępem „o sztuce pisa-
nia“, wyjaśniając, co jest piękno i o ile ono — zastoso-
wane w mowie tak związanej jako i niewiązanej — mieć
może wpływu na umysł i serce człowieka. Mówi tu o
dwójakim wykształceniu i „naukowym i estetycznym“,
wyszczególniając z kolei korzyści jednego i drugiego.

Przechodzi następnie do „Stylu“. Dowodzi, że nie
wystarcza do zupełnej a gruntownej znajomości języka
sama „gramatyka“, ucząca logiki wyrazów i zdań, ale że
konieczną i niezbędną jest tu „nauka stylu“, podająca
prawdła wyrażania myśli w formie wdzięcznej a pięknej.
Autorka wylicza dalej rozmaite gatunki stylu, jak:
styl naturalny, średni czyli ozdobny i
górny czyli wzniosły — i objaśnia szczegółowo, ja-
szo a dowodnie każdy z podanych rodzajów. Oprócz
wymianowanego ogólnego podziału przytacza inne jeszcze
podziały stylu i to ze względu na „indywidualność pisa-

Kilka uwag o języku polskim i kilka słów o dziełku Teorya stylu polskiego

przez Józefę Kamocką. — Warszawa, w księgarni
Gebethnera i Wolffa. 1875 r. — (8-vo stron 273).

przez
T. R.

(Ciąg dalszy. Zobacz nr. 255, 256, 257 i 258.)

„Kobieta — mówi jedna z najzasłużniejszych przewo-
dniczek i mistrzyni współczesnego żeńskiego pokolenia
naszego — tych tylko nauk nabywać może i powinna,
które duszę karmią i przez serce przejść mogą.“

„Ale czy choć to skromne żądanie znakomitej au-
torki uwzględnionem bywa w wykształceniu kobiety? —
Czy słyszymy gdziekolwiek o osobnych dla niej, choćby
elementarnych wykładach psychologii, estetyki, logiki,
umiejętności tak koniecznych dla zapoznania się choćby
ogólnego ze sferą objawów działalności duszy ludzkiej,
z formą i istotą piękna, wreszcie z prawami i formami
myślenia, pouczającąmi zarówno jasno i przekonywająco
własne rozwijać poglądy, jak oceniać, rozbiierać i odpie-
rać obce rozumowania.“

Niech się wyrówna przepaścista głębia wychowania
i wykształcenia, jaka dzieli mężczyznę od kobiety — a
wówczas dopiero sądzić będziemy mieli prawo o zdolno-
ściach ostatniej i zakreślić jej właściwe stanowisko w
dziedzinie umysłowej.

Należy się spodziewać, że czas tak niepojęty i nie-
wyczerpany w tworzeniu coraz to nowych zjawisk na
drodce postępu ludzkości i w tym względzie korzystne
przyniesie nam zmiany, a tymczasem, zanim kobieta

cy, oświadczył się za bezwarunkowym pokojem, występować przeciw wszelkiej myśli aneksyjnej, wspominał jak zgubne skutki dla Austrii sprowadziła aneksja, to jest zabór części Polski i wzięcie udziału w jej podziale; — przytoczył słowa, które cesarzowa Marya Teresa dodała, podpisując podział Polski: „Placet, ponieważ wielu znakomitych i uczonych mężów tak mieć chce. Jednak po mojej śmierci doświadczają, co wypłyne z pogwałcenia tego wszystkiego, co dotąd za święte i sprawiedliwe uważano.“ W końcu swych mowy Granitsch usiłował wykazać, że w interesie Austrii jest utrzymać całość i nieetykalność Turcji.

Natomiast poseł Plener, należący do tego samego klubu lewicy, potępiał surowo bierną politykę austriacką, która przed 50 laty przez ks. Metternicha na fałszywe tory na Wschodzie wprowadzona, stała w obronie Turcji wbrew wiecznym tradycjom Austrii, poczytując dawniej wyzwolenie ludu na półwyspie trackim z pod panowania muzułmańskiego, za swoje zadanie. Wskazywał, że najwierniejsi i najstarsi przyjaciele Turcji zawąpili już w utrzymaniu dotychczasowego stanu rzeczy na półwyspie trackim; — przypomniał słowa w tym względzie wyrzeczone w lecie r. b. przez lorda Stratford de Redcliffe i słowa niedawno zmarłego posła austriackiego w Stambule hr. Prokescha; ci obaj długoletni przyjaciele Porty uznali niepodobieństwo utrzymania panowania Osmanów w Turcji europejskiej. Wskazywał, że katastrofa tam nastąpić musi, że Austrija powinna być na to przygotowana i nie należy wprawdzie przyspieszać działania, ale powinna być gotowa do wystąpienia w właściwej chwili, aby spełnić swe historyczne zadanie. Przedstawił, że gdy Austrija od lat 50 biernie w sprawie wschodniej się zachowuje, Rosja przez ciąg całego wieku działa tam czynnie a działa przeciw interesom Austrii. W sprzeczności z powyższym słusznym twierdzeniem, wychwalał związek trzech cesarstw w sprawie wschodniej, który to związek a mianowicie związek Austrii z Rosją w tej sprawie, naganił silnie wszyscy inni posłowie niemieccy, jak Kuranda, Fuchs, br. Zschok itd.

Jeszcze sprzeczniejsze, różnorodniejsze zapatrywania pojawiły się w mowach członków stronnictwa prawa i sprzymierzonych z nimi w polityce wewnętrznej posłów morawskich, chorwackich i słoweńskich. Dość porównawczy znanym już zapewne głos hr. Hohenwarta, naczelnika stronnictwa prawa, z mową p. Fanderlika zabierającego głos w imieniu Morawców.

Jednak w ogóle we wszystkich mowach wypowiedzianych w ciągu trziedniowych rozpraw, objawiły się trzy główne kierunki, trzy zapatrywania co do postępowania Austrii w sprawie wschodniej.

Jeden z tych trzech głównych kierunków politycznych wyrażony był najdobitniej w znakomitej mowie posła Demla z lewicy. Hr. Hohenwart, naczelnik stronnictwa prawa — jakkolwiek stał na zupełnym odmiennym stanowisku i gdy p. Demel starał się udowodnić prawo Rady państwa do roztrząsania spraw zagranicznych, Hohenwart wprost tego prawa jej zaprzeczał — jednak wypowiedział w sprawie wschodniej zapatrywanie, wprawdzie niezupełnie zgodne, lecz bardzo bliskie zdania objawione przez p. Demla. Obaj pochwalali dotychczasowy kierunek polityki w sprawie wschodniej; obaj wyrażali ufność, że kierujący tą polityką będzie miał i nadal na oku dobro całej monarchii, która gotowa jest i być powinna do prowadzenia wojny, wojny wielkiej całą swą potęgą, ale to jedynie w obronę tego dobra i interesów całego państwa, przeciw nieprzyjacielowi, którego p. Demel w Rosji wskazywał. Te dwa głosy Demla i Hohenwarta były najznakomitszymi z mów wypowiedzianych w ciągu trziedniowych rozpraw. Jeżeli miejsce pozwoli, przytoczę w przyszłym liście dosłownie z zapisów stenograficznych najważniejszy ustęp z mowy Demla, gdyż w dziennikach ukazał się bardzo obcięty lub przekręcony.

Druga część mowców wyrażała zapatrywanie, że Austrija powinna czynnie w sprawie wschodniej wystąpić, że panowania tureckiego na półwyspie bałkańskim utrzymać nie można i nie należy. Zapatrywanie to, różnie modyfikowane a żądające już to przyłączenia Bośni i Hercegowiny do Chorwacji, już to niesienia bezwzględnej pomocy ludom słowiańskim i chrześcijańskim usiłującym zrzucić jarzmo muzułmańskie, już to żądające w ogóle powiększenia się państwa austriackiego na Wschodzie — wyrażali: Greuter, Vošniak (Słowenie z Krainy), Plener; najjaśniejsi zaś i najlepiej wypowiedział to zapatrywanie p. Fanderlik (Morawianin).

Trzecia najliczniejszy oddział mówców wypowiedział zdanie wprost przeciwne poprzedniemu. Mówcy ci oświadczały się przeciw zbrojnej interwencji i przeciw zaborowi jakiegokolwiek krajów tureckich, wyrażali niezadowolnienie swoje z związku trzech cesarskiego w sprawie wschodniej, a mianowicie nieufność do postępowania

razem z Rosją, której dążenia na wschodzie są wprost przeciwne dobru i bytowi Austrii; żądali, aby Austrija nie dobywała oręża w tej sprawie. W ogóle obstawali za pokojową polityką; jednak większość mówców tego odcienia cofnęła się ze stanowiska zajmowanego wprzód w interpelacji, zdając się przemawiać za polityką inercyjną, za pokojem a tout prix. Nawet Kuranda i Herbst wyraźnie protestowali przeciw takiemu pojęciu ich interpelacji, którą jednak tak powszechnie rozumiano. Wspomniana przez nas zmiana w położeniu sprawy wschodniej pozwoliła mówcom tego odcienia protestować przeciw takiemu rozumieniu ich interpelacji. Ten trzeci kierunek polityczny objawili w swych mowach w różny sposób i rozmaitych odcieniach pp. Zschok, Granitsch, Kuranda, Göllich, Fuchs, Oppenheimer wreszcie Herbst.

Podczas tych rozpraw żaden z posłów polskich nie zabierał głosu, jak to już wiadomo. Delegacja polska zupełnie milczała. Milczenie to uchwalili większość poselskiego koła polskiego na poprzedniego naradach 2 i 3 t. m. odbytych.

Znam ważne powody przytaczane przez większość koła dla uzasadnienia tej uchwały; pomimo tego z uchwałą tą zgodzić się nie moge, bo sądzę, że korzystniejszym byłoby dla naszej sprawy narodowej i dla państwa rakuskiego, gdyby posłowie polscy jako reprezentanci części narodu polskiego w Austrii mieszkającej i jako członkowie reprezentacji całego państwa zaznali stanowisko swoje w obec sprawy wschodniej.

W następnym liście mówiąc o naradach koła polskiego i powziętej uchwale, podam niektóre z powodów przytaczanych za tak zachowaniem milczenia jak i za zabraniem głosu lub złożeniem deklaracji.

ZIEMIE POLSKIE.

* Z Krakowa telegrafują do N. fr. Presse, że mimo zaprzeczeń z Petersburga faktem jest, że Rosja zakała wywozu koni za granicę austriacką. Wiadomość o odkryciu broni na dworcu kolei wiedeńsko-warszawskiej jest czymś wymysłem i to celem upośrodkowania wydalenia Polaków z służby kolei żelaznej.

Dziennik polski odbiera list z Kijowa, gdzie powiedziano między innymi: „Mówią tu o nowych ścieśnieniach, a nawet w wielu moskiewskich domach zaczynają już gadać o dokonaniu idei Chmielnickiego, to jest o wyrznięciu żydów i Polaków; pierwszych jako mających pieniądze, a ostatnich jako zawiadujących planom rozmaitych partii, a ponieważ fakta nieraz już dowiodły, że nie ma nic świętego dla pewnych kotery, możecie więc sobie wyobrazić, jaki strach między szlachtą zaczyna się szerzyć, by czasu Gonty i Żeleznika nie powtórzyły się naprawdę, może nawet pomimo woli rządu. Dziś u nas rozstrój we wszystkim; rząd nie mógłby nawet choćby chciał, powstrzymać.“

NIEMCY.

* Berlin, 12 listopada. Komisja sprawiedliwości parlamentu zebrała się w dniu wczorajszym celem obrad nad ordynacją procedury karnej. Komisja sądzi, że wystarczy jej trzy posiedzenia do rozpatrzenia się i zaopiniowania o wątpliwościach Rady związkowej i że przeto już w przyszły wtorek uchwały komisji będą mogły być oddane do druku. Częste w komisjach narady nad trzema projektami mającymi na celu reorganizację sądownictwa niemieckiego, ułatwią znacznie, jak się spodziewa Kreuz Ztg., obrady w plenum parlamentu i uproszczą projekta do tyła, że drugie czytanie trzech tych nader obszernych praw nie zajmie parlamentowi więcej czasu niż dwa tygodnie. Ponieważ treść projektów oraz sporne punkta znane są dokładnie wszystkim członkom parlamentu, dyskusja w plenum toczyć się będzie głównie nad punktami podniesionymi przez posła Miquela, a unikać będzie zasadniczo dyskusji nad punktami, — co do których porozumiała się już komisja z Radą związkową. Kreuz Ztg. sądzi wreszcie, że parlament będzie miał dość czasu do załatwienia się z trzema obszernymi projektami.

Stronnictwo postępowe parlamentu zamierza postawić w tej kadencji wniosek o uchwalenie dykt dla członków parlamentu, których brak daje się uczuwać szczególnie w przedmiocie nowych wyborów. Znaczna liczba powiatów wyborczych nie może być dostatecznie reprezentowaną w skutek braku kandydatów. Jedno tylko stronnictwo socjalistów nie narażone jest na wielkie straty w skutek niepełnienia dykt posłom parlamentu.

Z półrocznego donoszą źródła co następuje: „O powrocie kanclerza do Berlina różne, przedwczesne kra-

ką przyswajamy sobie mowę innych ludów, znajdując dla każdej odpowiednie dźwięki, od najmniejszych i najpięszotliwszych aż do najtwardszych i ostrych, kiedy wiemy dobrze, że z jaką trudnością przychodzi cudzoziemcom mowy się naszej nauczyć.“

W tymże dłuższym, a wykładowi „o jasności stylu“ poświęconym rozdziale zastanawia się w końcu autorka dużę nad właściwym użyciem wyrazów z względu na ducha języka, szczególniej też wyrazów podobne znaczenie mających. „... Należy bardzo uważać — mówi — na dobór takich wyrazów, bo każdy z nich jest jakoby farbą odpowiednią barwie tej rzeczy, lub pojęciu, jakie odmalować chcemy — i od dobrego zastosowania ich dokładność mowy zależy. Wszystkie wtedy tylko jest piękne, gdy właściwie użyte, trzeba więc najprzód znać doskonale różnicę między wyrazami w duchu ich leżącą, zanim samowolnie, obojętnie do naszego uczucia użyciem nie popelni się błędów co do właściwości wyrażenia naszego. Odnosnie do tego twierdzenia podaje autorka liczne przykłady. I tak uczy i przypomina, że np. czyni się coś moralnie, działa umysłowo, robi fizycznie, pracuje głową albo rękami itp.

W rozdziale o czystości języka dowodzi autorka, że mimo bogactwa mowy polskiej liczy jej nasz bardzo wiele wyrazów cudzoziemskich. Z tych jedne wcielone od dawna do języka naszego w skutek różnych a koniecznych w dziejowej przeszłości naszej z obecnymi narodami stosunków, lub wprowadzone przez religię, naukę, sztukę, zbytek i przemysł — tak doskonale zrosły się już z wyobrażeniem, jakie nam malują, że ich spolszczać nie mamy potrzeby, a użycie ich nie wykracza przeciw znajomości i ukochaniu mowy ojczystej. Inne przeciwnie, utworzone z obcych, mianowicie z francuskiego języka przez dodanie polskiej końcówki, z zachowaniem obcego źródła, jak: zrewanżować, imitować, zbulwersować, zdeglustować, amatorstwo, koneser, danser, prezent itp. są prawdziwą krzywdą dla mowy ojczystej, bo odzierają ją ze skarbów wdzięku i obrazowości.

Poprawności języka — twierdzi autorka — sprze-

żą w prasie pogłoski. Prawda jest to, co już przedtem pisało, że kierujący mają stan przybędzie do Berlina celem wzięcia udziału w obradach nad prawami dotyczącymi reformy sądownictwa. Bliższy termin przecież powrotu ks. Bismarcka do Berlina nie jest znanym w do- brze poinformowanych kołach stolicy.“

Monitor francuzki donosił był w ostatnim czasie, że rząd niemiecki przyszedł na urzędowej drodze rządowi francuzkiemu obślanie wystawy paryżkiej. Obecnie przeczą półroczowe organa berlińskie tej wiadomości i dodają, że co do obślania wystawy paryżkiej nie zapadła jeszcze żadna uchwała ani w pruskim ministerstwie, ani w urzędzie kanclerskim.

Na widoku publicznym ukazała się obecnie broszura angielska pod napisem: The black Book of Russia (Czarna księga Rosji). Treść tej broszury wzięta jest głównie z Czaplickiego „Czarną księgą“ moskiewskich rządów na Litwie — a celem jej przeciwstawienie okrucieństw popełnionych przez Rosję na Polakach, okrucieństw spełnionych przez Turków na ludach słowiańskich na Bałkanie. — Ukazanie się tej broszury obecnie jest wymowną charakterystyką tak naprzężonych stosunków pomiędzy Anglią a Rosją w szczególności jak sytuacji w ogóle.

FRANCYA.

* Paryż, 10 listopada. Wczorajsze obrady w senacie i Izbie deputowanych zasługują o tyle tylko na uwagę, o ile dotyczyły kolonii, przyczem wykryte zostały manewry dyrektora kolonii Mayotte, p. Benoist. Germain Casse i Raoul Duval zaczęli ostro dyrektora Benoist, który jako komisarz rządowy był obecnym na posiedzeniu i bronił się sam, lecz bardzo niedostatecznie i nie odparł zarzutów Raoula Duval, że jest współnikiem towarzystwa handlowego, popieranego na wszelki sposób przez dyrektora kolonii. Admirał Fourichon wystąpił w obronę dyrektora kolonii, oświadczył wśród oklasków prawicy, że, gdyby Izba uchwaliła wotum nagany, takowe ściągłoby na siebie i pada się do dymisji. Lewica protestowała przeciw słowom ministra, bo jej zdaniem wcale nie chodzi o jego osobę, a Gambetta oświadczył, że nie ma tu mowy o wotum niezauważania, ani o kwestii politycznej, lecz chodzi po prostu o kwestię budżetową, czyli o skreślenie pozycji dla dyrektora kolonii. Słowa te uspokoiły admirała Fourichon — za dyktatorstwa Gambetty był on ministrem marynarki w Tours i Bordeaux — i oświadczył, że przyjmując projektowane przez wydział zmniejszenie kredytu dla dyrektora kolonii. Całe to zajęcie zakończyło się ku wielkiemu niezadowoleniu prawicy, która spodziewała się większego zatargu, dość spokojnie. Najgorzej wyszedł na niemi Benoist d'Azyl którego płacę skreślono.

Wczoraj rano odbyła się w Elysee narada ministerialna, na której postanowiono przyjąć dwa pierwsze artykuły wniosku Gatinau, a wystąpić tylko przeciw artykułowi 3, przekazującemu ministrowi sądom przysięgłym. Jak powszechnie utrzymują, przyjmie senat tylko dwa pierwsze artykuły projektu a trzeci odrzuci, na co zgodzi się Izba deputowanych, skoro projekt do niej powróci. Do komisji senatu mającej rozpatrzyć się bliżej w pomienionym projekcie, wybrano pięciu przeciwników a czterech tylko przyjaciół projektu, z których to ostatnich jeden tylko Pelletan oświadczył się za zatrzymaniem art. 3.

W senacie toczą się ciągle rokowania co do przyszłych wyborów. Lewica miała się oświadczyć za pp. Borele i Claude Bernard. Parys dowiaduje się, że generał Borele nie przyjmie kandydatury, aby nie przeszkadzała kandydaturze generałów Chabaud-Latour i Vinoy.

Powszechnie utrzymują, że hr. Chaudordy został zamianowanym ze strony Francji pełnomocnikiem na konferencji w Carogrodzie, która się ma zebrać w bieżącym miesiącu i że misją tę przyjął.

Dzisiaj opowiadano na pewno w Wersalu, że prawica senatu postanowiła głosować za wyborem p. Chesnelong i generała Vinoy na dożywotnich senatorów a zaniechała kandydatury orleanisty Chabaud-Latour.

Towarzystwo żeglugi parowej „Valery“ przewozi każdego mieszkańca Korsyki, chcącego widzieć cesarskiego księcia, bezpłatnie do Livorno. Wielu bonapartystów już tam pojechało a w tych dniach urządzono w tamtejszym teatrze demonstrację na rzecz księcia, przyczem dały się słyszeć okrzyki: „Niech żyje cesarz!“

Wczoraj wieczorem nadeszła tu wiadomość, że Austrija i Włochy postanowiły posłać swych reprezentantów na konferencję carogrodzką. W tutejszych kołach dyplomatycznych panuje to samo przekonanie, co w Niemczech, a mianowicie, że nadanie powstałym prowincjom, szczególnie zaś Bułgarii, konstytucji, napotka na wielkie trudności. W ogóle jednak przeważa nadzieja, że kwestia wschodnia załatwiona będzie na drodze pokojo-

ciwiają się: 1. Nieznajomość prawideł gramatycznych, 2. prowinyalizm, 3. archaizm, 4. neologizm, 5. wyrazy gminne, 6. niedbalstwo w wymawianiu pojedynczych wyrazów — a rozbierając po szczególe przytoczone błędy i uchybienia, radzi jako najskuteczniejszy sposób dalszemu uchybieniu w pięknościach języka i przyswojeniu ich sobie, „czytać wiele dzieł wzorowym stylem pisanych i uczyć się z nich wyjątków na pamięć.“

Przeszedłszy w podobny sposób kolejno inne wzmiankowane już przymioty stylu, dowiódłszy, kiedy jest styl prostym, zwyczajnym, harmonijnym, i co mieć na względzie, a czego unikać należy, aby w objaśnianiu swych myśli bądź mową, bądź piśmem przymioty te sobie przyswoić — poświadcza autorka następujący rozdział wyjątkiem wad stylu, do których przedewszystkiem zalicza: ciemność czyli zawiłość, przesadę, napuszoną, rozwlekłość, kwieciistość i prostactwo. Za źródło tych wad uważa p. Kamocka już to brak logiki w myśleniu piszącego, już też brak poczucia piękna lub mylnego o nim pojęcia i podaje zarazem skuteczne sposoby, jak ich uniknąć można.

Z całą słusznością występuje tu autorka przeciw używaniu gminnych, płaskich i prostactkich, nieraz uczucie przywołujących obrazających wyrazów i wyrażeń, jakich rzeczywicie często bardzo pozwalają sobie używać autorowie pism dla ludu przeznaczonych. Zdają się oni zapominać, że jak każda książka winna mieć na celu podniesienie, umoralnienie i ukształcenie wyższych władz duszy czytelnika, równie i ludowej książki obowiązkiem jest podawać czytelnikom tylko piękne i szlachetne myśli w przystępnej i prostej, ale nigdy w prostactkiej formie, aby w nich podobnie piękne i wzniosłe uczucia w miejsce własnych, płaskich, grubych i nieokrzesanych rozbudzać.

Ozdobami stylu nazywa autorka w następującym rozdziale wszystko to, co stylowi, mającemu już wymienione wyżej przymioty, dodac może wdzięku i piękna, silnie — jak wiemy — działających na umysł i serce człowieka. Takiemi ozdobami są: wzniosłość, śmiałość i siła wyrażenia, rozmaitość, lekkość, powaga, dobitność i żywość, które rzeczywiscie,

wę. Temp sady nawet, że kwestia wschodnia musi być uregulowana, być tym razem, jeżeli nie na zawsze, przynajmniej na długie lata. Życzenie Temp sady dzieliłoby chętnie wszystkie mocarstwa Europy, leżałoby spełnienie go nie będzie pewno tak łatwe.

GRECYA.

* Ateny, 8 listopada. O demonstracji w jennéj w Atenach z okazji powrotu króla, otrzymujemy z tablatte depesze następującą z 8 listopada: „Wczoraj z okazji powrotu króla odbyły się tu demonstracje wojenne. Po wjeździe króla i powitaniu go przez prezydenta Izby Zaimisa, zabrali przed pałacem, którego król w formalnym tryumfie był odprowadzany, powozem okrzyki: „Niech żyje król! Niech żyje armia! Niech żyją uzbrojenia! (sic!) Król podziękował z łaską konu za gorące przyjęcie. Wieczór odbyły się demonstracje na większe rozmiary i w sposób bardziej dobitny. Młodzież uniwersytecka sformowana w batalion przeciwności z pochodniami przed pałacem królewskim, i wznosiła okrzyki: „Niech żyje król! Niech żyje wojna!“ Król miał do zgromadzonej ludności przemowę, w której rzekł: „Jestem znowu z wami i trzymam z wami całym sercem. Mój niemiecki, że błogosławieństwo i pomoc Boska towarzyszyć nam będą przy wszystkich naszych przedsięwzięciach.“ Agence Havas zaś donosi, że król nie pominął sprawować manifestacji, aby zachowali roztrąpność i umiarkowanie.

OŚWIATA LUDOWA.

Jak w roku ubiegłym tak i w tym roku zamierza Dyrekcja Tow. Oświaty ludowej ofiarować członkom Towarzystwa podarek gwiazdkowy; wyzwać pragnie uprzejmie pp. okazy, aby zechcieli nadesłać na moje ręce spisy rzeczowych członków Tow. Oświaty, ile możności jeszcze w tym miesiącu, aby Dyrekcja mogła zczasu zrobić potrzebne obliczenia i przygotować wczesne rozdanie rzeczowego daru.

Poznań, 9 listopada 1876.

Bolesław Poniński.

Telegramy.

(Z biura Wolffa.)

Nowy York, 12 listopada. Najświeższe doniesienia brzmią na korzyść wyboru Hayesa. Prezydent Grant wydał rozporządzenie odnoszące się do utrzymania prawnej procedury i przeszkadzania fałszowaniu wyborów. Na wielu miejscach wielkie panuje wzburzenie.

Kairo, 12 listopada. Z Kairu donoszą pod dnieniem 10 bm. do Biura Reutersa, że minister skarbu został stał pozbawiony swego urzędu i uwięziony. Oskarżają go ze wznieść agitację przeciw wicekrólowi i uknuć spisek przeciw niemu. Ludność przygląda z radością wiadomości o upadku gabinetu. Ministrem skarbu został mianowany syn wicekróla, Hussein Kamil pasza.

Kairo, 12 listopada. W sprawie uwieszenia egipskiego ministra skarbu donoszą, że minister usiłował uknuć spisek przeciw Khedwiowi, starając się wyzyskać stronną religijną ludność przeciw zaprojektowanym reformom finansowym i oskarżając wicekróla, że zamierza przeformować Egipt chrześcijańskim. Minister postawiony przed osobnym trybunałem, skazany został na wygnanie i Dongoi. Skazany już udał się na miejsce przeznaczenia.

Peszt, 12 listopada. Na wczorajszym posiedzeniu izby deputowanych zażądał dep. Simonyi obszernego przedłożenia w kwestii wschodniej i wystosował do całego rządu pytanie, czy ten gotów jest wystąpić z podobnym przedłożeniem jeszcze przed obradami budżetowymi celem dania parlamentowi sposobności do wypowiedzenia swoich w tej mierze zapatrywań.

Dubrownik, 12 listopada. Moukhtar pasza i Mustai pasza powrócili onegdaj z 10 batalionami wojsk tureckich z Zaslup do Trzebinii, gdzie przybył także Mutaserif z Gaczką. Batalion pozostał w Zaslup. Kostas pasza odjechał w nadzwyczajnej misji do Cetyni. Zesłanej nocy zmarło w Trzebinii skutkiem wielkiego zimna kilku żołnierzy i wiele koni.

Bruckselia, 12 listopada. Nord poświęca dłuższy artykuł przemówieniu cara do przedstawicieli szlachty i reprezentacji miasta Moskwy i podnosi, że słowa cara mają na celu danie do poznania niebezpieczeństw mogących powstać skutkiem przewleknięcia przesilenia. Słowa cara są słowami pokoju. Rosja nie ma na oku własnego interesu, lecz żąda jedynie istotnego przeprowadzenia reform uznanych konieczne przez wszystkie mocarstwa.

Ateny, 12 listopada. Prezes gabinetu Komaduros oświadczył na wczorajszym posiedzeniu izby poselskiej, że uzbrojenia Grecji nie znamionują zmiany jej polityki.

wlewając w opowiadanie serdeczne ciepło, życie, barwę i ruch, urozmaicając obraz i czynią go zajmującym wtedy nawet, gdy rzecz sama ze swą naturą suchą i obojętną się zdaje. Autorka dowodzi zarazem zgręcznie, jakie szczególnie z tych osób rozmaitym rodzajom prozy będąc właściwymi, prawdziwego wdzięku dodac im w stanie.

Ostatecznymi zaletami, silnie porywającymi i władającymi duszę i serca czytelnika, jest charakterystyczność i indywidualność stylu: Pierwsza polega na umiejętnym malowaniu charakteru i usposobienia przedstawionych bohaterów, druga na zgodzie i harmonii, jaka istnieje między utworem a pisarzem, bo — jak słusznie twierdzi autorka — „każde słowo podwójnie działa na nas, gdy po za nim stoją czyny i życie, które je poprzeć gotowe, czyli — kiedy czujemy w nich prawdę.“

W rozdziale następującym, o postaciach retorycznych, objaśnia nasamprzód autorka, jakie stanowisko w ogóle u artysty, a w szczególności u pisarza zajmuje uczucie i wyobraźnia. Określiwszy jasno i wdzienic wyobraźnię, jako przyrodzony dar Boży — który podobnie jak wszystkie inne władze duszy kształcić i rozwijać należy, opisuje nam po szczególe rozmaite, tak zwane figury, albo postacie retoryczne, które z różnych źródeł i siedliskiem uczucie i wyobraźnia bywa figurami retorycznymi, wypływającymi jedynie z wyobraźni, nazywa autorka wszelkiego rodzaju przenośnie: jak metaforę, allegorię, metonimię, antytezę, omówienie, stopniowanie i uosobienie — inne, jak: hyperbola, apostrofa, ironia, przekleństwo, propozycja uczucia ze źródła mającego, ponieważ piszący, sam wtedy żywi i gwałtowniej czując — używa ich, aby i strunę serca czytelnika silnie poruszyć, by zachwytem, uniesieniem — lub zgrozą zadźwiękla.

(Dokończenie nastąpi.)

Ważnym obywatelom przy neutralności tudzież protest...
Wersal, 12 listopada. Izba deputowanych ze...
w zagranych.

Madryt, 12 listopada. Minister skarbu Barza...
oswiadczył na posiedzeniu Korteżów w odpowie...
interpelacya, że kupon ciarłkowy pożyczki...
solidowanej zostanie wypłacony w oznaczonym ter...

Bukareszt, 12 listopada. Ks. Karól odjechał...
po południu do Krajowy.

Rzym, 12 listopada. Dotychczasowy pryncypus...
Madrycie, kardynał Simeoni, został w miejsce zmar...
kardynała Antonellogo mianowany sekretarzem

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolffa.)

Dubrownik, 13 listopada. Powstańcy...
ogowinicy udali się do Sutoriny, by zaję...
owe leże w obrębie linii demarkacyjnej. Prze...
dzący powstańców zostali powołani na narady...
Cetynii.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

Poznań, 13 listopada.

Teatr polski. Po dwuletniej przerwie po...
pierwszy przedstawiony został na scenie nasz...
znakomity aktor mistrza tonów Moniuszki: Halka.
przedstawienie to, podobnie jak i dwa następne, publiczność...
bardzo licznie, a spodziewać się należy, że i na...
przedstawienia takim samym jej udziałem cieszyć...
będą — zwłaszcza, że wykonanie opery tej coraz popra...
niejsze, tak że już pomiędzy pierwszym a trzecim widoczn...
różnica. Pisząc to, nie twierdzimy wcale, aby twór...
na scenie naszej kiedykolwiek był wystawionym, był, jak...
gospodzie mówią, bez żadnego a. e. Na to ani tutejsze stósunki...
środki nie pozwalają, a mając też te stósunki, warunki i...
podni względnie i wedle nich ocenając przedstawienie...
Halki, powiednieć możemy, że wypadło ono nadspos...
niewiele.

Przedwziętym podnieść musimy chóry. Ta strona...
zastępuje na zupełne uznanie; w poprzednich przed...
stawieniach nigdy one z taką dokładnością i precyzją nie były...
konane. Zasluga to niepomnienna dyrektora opery pana B...
zambińskiego, który niniejszym podnosimy i zapisujemy.

Partya tytułowa śpiewała p. Sikorska, która, jak sł...
wymy, po raz pierwszy na scenie występuje. Ma ona głos...
bardzo piękny, choć nie wysokiej skali. Naturalnie z pierwszych...
przedstawień niepodobna stanowczego wydać o śpiewie jej są...
dnie, ile że wiele potrzeba odliczyć na zwyczajną obawę, jakiej...
każdy artysta, po raz pierwszy stający na scenie i przed...
kiermaną sobie publicznością. To też w dwóch ostatnich przed...
stawieniach była p. Sikorska pewniejsza siebie i z zupełn...
nowoleniem publiczności partya swą wykonała, a nawet tre...
tando, którym nadawszystko raziła w recitacjach, mniej...
już słyszeć zdawało. Gra też jej dobra z małemi wyjąt...
kami, gdzie wychodzi z charakteru właściwego dziewczęci...

Wojakowski, wpadając w charakter, że tak powiemy, romanso...
ści, nieznaną gorszką dziewczęci. W ogóle p. Sikorska jest...
wym nabytkiem dla sceny naszej; zwłaszcza w utworach...
reformujących, mniejszej siły, mniej dramatycznych a więcej...
nierozumu, z pewnością zjedna sobie zadowolenie publiczności.

Co do p. Einsporna (Jontek), to głos jego niezbyt silny,
choć i w nim widoczne było załamywanie, którego się za każdym...
przedstawieniem coraz więcej pozbawia, i dla tego na ostatnim...
przedstawieniu śpiew jego korzystnie wypadł, niż przed...
tem. P. Einsporn jest młodym jeszcze, widoczny w...
ni brak wyrobienia; przekonani jednak jesteśmy, że pod...
miejscową ręką dyrektora opery nabędzie potrzebnej wprawy a...
tego jego większej siły.

F. Smoliński (Stolnik) posiada piękny, obszerny bas...
niemu brak nieco na miękkości. W każdym razie partya...
wła wykonat dobrze.

Role Zofii i Janusza przyjęli pp. Nawarska i Teren...
oczy, a jak na śpiewaków niefachowych wywiązali się z za...
niem swego wale nieźle.

W ogóle całe przedstawienie Halki mimo jeszcze dro...
wych niedostatków, które z każdą, że tak powiemy, chwi...
niemniej są być, mogą już dziś zadowolić każdego, kto...
oko oblicza się z warunkami miejscowymi. I publiczność też...
użyło to na wglądzie i mierząc wykonanie środkami, jakie w...
jej dyspozycji ma dyrekcja, za każdą razą tłumnie na Halkę...
iera się do teatru i z zadowoleniem go opuszcza. To najp...
niej jest świadectwem uznania dla dyrektora, która zupełnie...
nie zasługując, zwłaszcza, że wystawienie zewnętrzne jest...
różno staranne, niemniej uznania dla dyrektora opery, który...
tak starannie i z taką miłością przygotował.

Tańce, a szczególnie górska, wypadły też dobrze.

Jutro po raz czwarty: Halka.

Sprawozdanie z komedii Lubowiskiego: Przesady, zmu...
ni jesteśmy odczytać do następnego numeru pisma naszego.

W Towarzystwie tutejszem przeuszyło się b...
dzie miało dzisie o godzinie o wieczorem odczytać profesor Sza...
kiermizę: O wale wody z lądem — o czym przypom...
niamy czytelnikom naszym.

Kronikę żałobną druk pierwszych liter alfabetu od...
A do Z incl. rozpocznie się 1 grudnia r. b. P. Teodor...
Zychliński (św. Marcin 43) uprasza nas zatem, byśmy ogło...
sili rodzinom interesującym, że dotąd żywa mu na wszelkich...
szczegółach o następujących osobach zmarłych:

Antoniowiec dr. Franciszek, Salomea z Zakrzewskich,
Baranowski Konstanty z Rowińskich, Katarzyna z Gosli...
nowskich, Anna z Ziabickich, Bienkowski Albin, Błoci...
zewscy Marya z Gostyńskich, Sylwester, Brzeski Józef,
Chłapowscy Stanisław z żoną, Chrościńska Izabela z Su...
chorzowskich, Chrzastowski Józef, Cywiński profesor,
Dąmbasy Jan i Teofila z Salerskich, Dobrzycki Eusta...
z Morszkowskich i Michałina z Kocorowskich, Dze...
wiecki Wincenty.

Jeżeli zatem szczegóły z życia osób powyższych nie będą...
do 1 grudnia r. b. p. Zychlińskiemu nadstanie, nekrologi...
ich w Kronice zupełnie pominięte będą.

Przypiski genealogiczne gotowe są dotąd do druku...
w literach A do F rodzin następujących: Bojanowskich,
Brusichskich, Brezów, Chłapowskich (linia Turawska),
Czarneckich i Dąbskich (linia Koczkowska). Inne...
rodziny, które do 1 grudnia r. b. papiery swe nadesła, będą...
jeszcze uwzględnione.

Nowe rozporządzenie tutejszej rejencji w przed...
miocie wykładu religii w ludowych szkołach w niemieckim j...
języku, podany w następnym numerze pisma naszego.

Targ piłkowy w mieście naszym nader był oży...
wionym w skutek wielkiego dowozu kartofli i kapusty. Przez...
most tymczasowy chwał szwajski przejechało w tym dniu przed...
południem 5.0 wozów ziemniaczych.

Arztowano byłego nauczyciela prywatnego, który...
wszedł oknem do mieszkania mistrza krawieckiego, zamieszka...
łego przy Ogrodowej ulicy, wybiwszy uprzednio szybę.

Roki sąd przysięgłych. W dniu dzisiejszym roz...
poczyna się pod przewodnictwem dyrektora sądu z Kościana,
Beiserta, ostatnia tegoroczna kadencja sądu przysięgłych w na...
szym mieście. Sprawy, które się w tej kadencji toczyły, będą...
za następujące: Dziś d. 13 b. m. przeciw czeladnikowi stolar...
skiemu Hermanowi Olesch oskarżonemu o ponowne wykroczenie

przeciw obywatelności, dalej przeciw owczarkowi Wojciechowi...
Rębkowi oskarżonemu o rabunek i ciężką kradzież. We wtorek...
przeciw krawcowi Mauryemu Baum oskarżonemu o mor...
derstwo, i przeciw nieznanemu Minnie Mendel oskarżonej o

dziesięciołstwo. W środę przeciw wyrobnikowi Simonowi Le...
bach oskarżonemu o ponowną wziętą i ciężką kradzież, i prze...
ciw gospodarzowi Józefowi Napieralskiemu oskarżonemu o roz...
misyne krowyprysięstwo. W czwartek przeciw nauczycielowi

Henrykowi Schlesing oskarżonemu o powtórne wykroczenie prze...
ciw obywatelności.

Kradzieże. Dwóch chłopców zakradło się do re...
mizy jednego z tutejszych handlarzy produktów i skradło mu...
znaczną ilość kości. Jednego z nich udało się przytrzymać,
drugi uciekł. — Uczeń w jednym z tutejszych magazynów

mebli kazał w czasie nieobecności pryncypa przewieźć do...
mieszkania swych rodziców cały garnitur mebli furmanowi...
mu go przynęcała. Meble te zaraz poróżdzielane zostały dalej

między trzecie osoby. Mimo to udało się właścicielowi...
przyjść znowu w posiadanie wszystkich skradzionych mebli.
W piątek skradziono z pewnego podwórza przy Wrocławskiej...
ulicy wielki ciemny korbierze z czarnymi framizami, także...
wywieziono — Pewnemu kupcowi na Starym Rynku skradzio...
no z drzwi wystawnych dwie welniane chustki; jedna z nich...
jest w szare, druga w szare i białe pasy.

W urzędzie stanu miasta naszego zameldowano w...
ubiegłym tygodniu od 5 do 11 listopada: 54 urodzeń (21 wiec...
niż w przeszłym tygodniu) i to 23 chłopców a 31 dziewcząt,
15 urodzeń było z nieprawego łoża; 33 przypadki śmierci, 11...
mniejszą niż w ubiegłym tygodniu. Pomiedzy umarłymi było 22...
mężczyzn, 11 kobiet. W lożbę też wchodzi 8 dzieci nie mając...
ych roku i 9 urodzenia nie żywe. Związków małżeńskich za...
warto 12 i to 6 pomiędzy katolikami, 3 pomiędzy protestantami,
2 pomiędzy żydami i jedno mieszane małżeństwo, przyczem...
mąż był katolik a żona protestantka. Z urodzonych w tym ty...
godniu dzieci urodziło się 38 z katolickich rodziców, 11 z pr...
testantek, 32 żydowskich i 2 z mieszanych małżeństw. Z u...
marłych w tym tygodniu 33 osób było 21 katolików a 21 pr...
testantów.

Przed wydziałem karnym tutejszego sądu powiatow...
wego stawał w sobotę ks. Chybiński, proboszcz z Słeszewa,
oskarżony o grożenie p. Nowickiemu, kamelarzowi miasta...
Słeszewa i rendantowi kasy kościelnej ekskomunikacji. Re...
prezentant teje na dzisiejszym posiedzeniu trybunału kryminalne...
go pan v. Dressler wniosł o skazanie obciążanego na 36...
grzywnien. Trybunał sądowy, posiedziwszy na ustę, po dość dlu...
gich dyskusji uznał ks. Chybińskiego niewinnym zarzuczonego...
mu przestępstwa.

Żreżone oszustwo. Do jednego z tutejszych zegar...
mistrzów przyniósł w tych dniach nie znany meczyną zegarek...
srebrny do naprawy, i ułożył się z zegarmistrzem na 4 marki...
za naprawę zegarka. Na drugi dzień przyniósł do tego same...
go zegarmistrza młynarczyk ze Szwarczaka złoty zegarek do...
naprawy i umówił się także z zegarmistrzem na 4 marki za...
naprawę. Po kilku dniach przyszedł do zegarmistrza pewien...
meczyną i żądał zwrotu naprawionego zegarka, i wziął wrę...
czony mu przez zegarmistrza złoty zegarek. Nie długo potem...
nadszedł i młynarczyk ze Szwarczaka, pokazał wystawioną sobie...
markę na zegarek dany do naprawy i żądał zwrotu swego złote...
go zegarka. Ponieważ zegarka tego już nie było, bo przez...
pomyłkę wydał go ów zegarmistrz nieznanemu, co był przed...
tem po zegarek się zgłosił, musiał zegarmistrz dać młyn...
narczykowi nowy złoty zegarek równy wartości. Później zgło...
sił się jeszcze ktoś trzeci do zegarmistrza i żądał srebrnego...
zegarka danego do naprawy i takowy mu wręczono. Zda się...
się, że pierwszy i ostatni odbiorca zegarka działał w porozu...
mieniu i oszukał nie dość uważnego zegarmistrza.

Ogień. W piątek wieczorem po 5 godzinie sygnali...
zował stróż na wieży ratuszowej ogień w okolicy Żegrza, sku...
tkiem czego wysłano w tę stronę sikawkę miejską. Pokazało...
się niebawem, że stały w płomieniach zabudowania przedsię...
biorcy Reimera w Staroleże nad Wartą, oddalonej o 1/2 mili...
od Poznania. Spaliło się kilka budynków gospodarczych, a w...
nich kilka sztuk nierogacizny. Sikawka powróciła dopiero o...
10 wieczorem do miasta. — W domu przy Wilhelmowskiej uli...
cy zapaliły się sadze w sobotę około południa, skutkiem czego...
zajęła się drewniana zastawka komina w mieszkaniu pewnego...
robotnika także zamieszkałego. Dym zjadł powstały o mało...
co nie stał się przyczyną śmierci śpiącego w kotłyszce 1 1/2...
letniego dziecka, lecz spiesz na pomoc lekarską przywróciła o...
mdałe już dziecko do życia.

Łodpukownik Mantey z głównego sztabu 5 kor...
pusu, mianowany został wojskowym pełnomocnikiem ze strony...
Niemiec do ustanowienia linii demarkacyjnej pomiędzy wojska...
mi Serbii, Czarnogóry i Turcji, i wyjechał już do Białogrodu.

Nadburmistrz Boie w Bydgoszczy zamierza zło...
żyć swój urząd i przesłać już, jak Bromberger żgłg, donosi...
odnośny wniosek do przewodniczącego reprezentacji miejskiej.

W Duszniakach pod Pniewami spalił się w dniu 9...
bm. stóg pszenicy stojący na polu, a należący do właściciela...
Dusznik. Ogień podłożyła, jak się zdaje, zbrodnica ręka.

Proboszcza rozwiązanej kongregacji kks. Filipinów...
w Gostyniu, ks. Prebisha, w ostatnim czasie zamieszkałego w...
Kunowie pod Dolskiem, ściga są listami gończymi.

Pan Józef Synpiewski z Żmijewa w powie...
cie brodnickim nabył w tymże powiecie położoną majątność...
Przydatki.

Z Wrocławia donoszą nam, iż tamte w dniu 10...
b. m. ródak nasz p. Wacław Kadajewski z Słeszewa złożył...
egzamin referendaryusowski.

Wspomnienie pośmiertne. W dniu 9 b. m. byliśmy...
świadkami cichego i wzruszającego pogrzebu, — bardzo cichego...
bo i wnet nie towarzyszył mu kapłan, ten przewodnik na...
drogi żywota do wieczności. — Nie było zaś go, gdyż para...
fa, w której obrzęd się odbywał był Oborzyk, gdzie chwilowo...
nie ma proboszcza, a sąsiednim zabraniając ustawijmające, od...
dawać nawet tej smutnej przysługę, zaśpiewania nad grobem.

Chowaliśmy zaś śp. Kordulę Turno, córkę generała dywizji...
b. wojsk polskich Kazimierza i Heleny z Rogalińskich, kas...
telanki międzyrzeckiej.

S. P. Kordula nie zasłynęła głośnymi czyni, skromne i...
ciche prowadziła życie a choć jej jako nie zamężnej niedaleko...
siedzi zakres działania, była pożyteczną ludzkości a przedewsz...
ystkiem pociechą i podporą najbliższych.

Lubo urodzona w pałacu, wychowana świetnie i w dost...
atkach, nie wynosiła się nigdy nad drugich, skutkiem pro...
wadziła żywot. A gdy w dalszym ciągu życia skutkiem kłes...
kraju i t. p. zniknął majątek, umiała z prawdziwą swobodą...
znieść tę zmianę losu i stała się pociechą i osłodą swęj matki...
i rodzinie.

Przebieg jej życia, to epoka obdylsu naszej świętości...
nadziei i upadku. — Rodziła się w Dobrzycy w r. 1807, roku...
w którym sztyfował ojciec jej własnym swym kosztem pułk ka...
waleryi, aby na czele tegoż walczyć za niepodległość naszego...
kraju. Ujrzała ona jeszcze owe niezwykłe pułki, widzia...
ła bohaterów z kampanii rosyjskiej a pomiędzy nimi i swego...
ojca, który z tejże śmiertelną wyniósł chorobę. A chociaż to...
wszystko w jej dzieciństwie zaszło, pamiętała żywo owe...
czasy i aż do grobu zachowała uczucie gorącego patriotyzmu...
i wiary w przyszłe odrodzenie Polski. Lecz działalność jej nie...
objawiała się na zewnątrz, przeciwnie w domowym zaciszu gło...
wnie była czynną a mianowicie tam, gdzie widziała cierpiących.

Słowem była to skromna i prawa niewiasta, którą każdy co...
tylko znał cenił i kochał musiał.

Doznała w życiu wiele cierpień i zawodów, lecz jej z rezy...
gnacją i swobodą znosić umiała, starając się nie zasmucić sw...
mi troski innych, kładąc za cel życia swego, być zawsze po...
ciechą i pomocą.

Piękne swe życie zakończyła w Jasiniu w domu swęj...
siostry pani Kocorowskiej dnia 7 b. m. po krótkiej, lecz ciężkiej...
chorobie. Zgon jej okrył żałobą całą rodzinę i wszystkich tak...
bliższych jako i dalszych.

Oby jej ziemia była lekka!

Wybory poselskie w obwodach wyborczych Choj...
nice-Tuchola-Człuchów i Starogard-Kościerzyna dają, jak p...
Gazeta Tor., powód do słusznego protestu. Podobno zasno...
tam pogwałcenie kardynalnej zasady, na której opiera się sy...
stem reprezentacji sejmowej w Pruszech. Według artykułu...
71 konstytucji pruskiej należy wybierać na każde 500 dusz lu...
dności jednego wyborcę. Zasada ta ma być w rezygnacji ob...
wodach pogwałcona do tyle, że w powiecie chojnickim wybie...
rano 17, w starogardzkim i kościerskim zaś około 40 wyborców...
mniejszą, niż na rzeczywistą liczbę ludności wypaść powinno. Po...
dobno ludność katolicka i polska najdotkliwiej czuje się przez...
to pokrzywdzona.

Z powiatów starogardzkiego i kwidzyńskiego, jak...
donosi Gazeta Tor., wybiera się podobno do 300 robotników...
włoskich i mejskich do Brazylii. Kiedy też ten lud przyjdzie...
do zastanowienia...

Ostatni z staręj gwardyi. W Paryżu zakończył...
w tych dniach życie ostatni z 800 grenadierów, którzy jako...
straż przybozna towarzyszyli Napoleonowi I na wyspę Elbę.

Weteran nazywał się Ludwik Burtin i liczył lat 90.

Wygodny sposób podróżowania wymyślił Angli...
cy. Udający się w podróż składają w biurze przedsiębiorstwa...
w Londynie z góry całą sumę kosztów zamierzonej podróży i...
dostają za to książeczkę z odpowiednią ilością kuponów, które...
reprezentują ceny pomieszczeń hotelowych, obiadów i t. p. Tu...
rysta wyjeżdżając z hotelu wydiera z książeczki odpowiednie...
kupy i płaci niemi gospodarzowi, który w pewnych terminach...
realizuje je w kasach przedsiębiorstwa. Na kontynencie...
kasa taka znajduje się w Rzymie przy Piazza i Spagna. Przed...
siębiorstwo z pierwszymi hotelami pozawierało układy i uzyska...
ło dla swych klientów umiarkowane ceny. Zyskują na tem...
obie strony, gdyż właściciele zajązłów zapewniają namy zna...
czny napływ gości, a ci ostatni nie są narażeni na zderzenia...
i przez całą drogę nie potrzebują się kłopotać o pieniądze ani...
o bezpieczeństwo swych portmonetek. Od czasu też zaprowa...
dzenia tej wygodnej metody podróżowania, mnóstwo mniej na...
wet zamożnych turystów angielskich objeżdża Europę i gości...
po pierwszych hotelach.

Nowy przyrząd elektryczny, zapomocą którego moż...
na zwykłego telegrafu używać do przesyłania dźwięków muzyki...
i mowy ludzkiej na każdą odległość, wynalazł profesor Bell...
w Ameryce. Próby jakoby już dokonano pomyślnie między Bos...
tonem a Nowym Yorkiem. Na ostatniej stacyi słyszeć miano...
wyraźnie melodyjną graną na organach na stacyi bostońskiej.

Kalendarz. Jutro we wtorek dnia 13 listopada...
Marcina, w kalendarzu słowników Wodzimira.

Wschód słońca o godzinie 7 minut 21, zachód o godzinie...
4 minut 8.

Dnia 14 listopada 1639 Władysław IV zaprzysięga p...
conventu. — 1658 Stefan Czarniecki wchodzi do Słeszwiu. —
1680 śmierć hetmana Michała Radziwiła. — 1833 powieszenie...
w Warszawie Artura Zawiszy.

Grodzisk, 12 listopada. (Ks. Gutzmier. — Ne...
krolog. — Wybory na reprezentantów miasta. — Dyrektor sądu...
tutejszego.)

Już tydzień mija, jak ks. G. objął tutejsze probostwo, a...
dotychczas, nawet się w niedzielę nabożeństwa nie odprawił.
Czyby poznał błąd swój, jaki popełnił, i chciał się jeszcze na...
wrócić? Może też nie ma kogo, któryby mu do mszy usługiwał...
i na organach grywał, organista bowiem dotychczasowy p. Pe...
rzyński oświadczył, że grać mu nie będzie. Czy jedno lub dru...
gie jest prawdą, czas okaże. Natomiast odprawiają nabożeń...
stwo nasi księża wikaryusze w kościele poklasztornym.

Wczoraj o godzinie 2 z południa odprowadziliśmy zwłoki...
ś. p. Karola Wysockiego, sekretarza tutejszego sądu powiatow...
ego, ojca przed niedawnym czasem zmarłego w zakładzie...
Siostr miłosierdzia w Poznaniu ś. p. dr. Wysockiego z Siera...
kowa. Ś. p. Karól Wysocki był młodo stanowiący, jakie zajmo...
wał, dobrym Polakiem, okazując to jawnie i wszędzie, gdzie...
tylko nadarzyła mu się do tego sposobność. Przed 3 laty prze...
siedlony tu z Słeszewa dowiedział się o istnieniu w mieście...
naszem Kółka towarzyskiego polskiego, do którego natychmiast...
się zgłosił i był członkiem a w końcu dyrektorem jego aż do...
śmierci.

W środę dnia 15 bm. odbywał się będą w mieście naszym...
wybory na reprezentantów mejskich. Wybierać mamy 6 re...
prezentantów już to w miejsce tych, których okres wyborczy...
się kończy, już też w miejsce dobrowleńnie występujących i w...
miejsce jednego, który do innego miasta się przesiedlił. Z na...
szej strony nie słychać, aby czyniono jakie przedwstępne agi...
tacje, podczas kiedy Niemcy gorliwie sprawą tą się zajmują.

W miejsce zmarłego w Berlinie dyrektora tutejszego sądu...
powiatowego p. Moisięża objął dyrektoryat radca sądu po...
wiatowego p. Jekel z Głogowy.

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

Na Kronikę Żałobną rodzin wiel...
kopolskich p. Teodora Zychlińskiego złożyli...
przedpłate:

173. Hr. Ponieński z Dominowa 6
174. 175. Gabriela Spinger z Gniezna 12
176. Emilia z Wołańskich dr. Brokera 6

PRZYBYLI DO POZNANIA

dnia 13 listopada.

BAZAR. Niegolewski z Niegolewa. Panie Zakrzewska z cór...
ką z Zabna i hrabina Mielżyńska z Lwna. Dr. Zaremba z...
Pierzechna. Kocorowski z Mikosławia.
LUZJANSKI GRAND HOTEL DE FRANCE. Hr. Dam...
belski z Galicji. Krajewski z Zawor. Hr. Czarnecki z Go...
lejewka. Niezychowski z Granowka. Lewandowski z Lu...
bowa. Pani Chłapowska z Karczewa. Wołański z Rybi...
tawy. Walchowski z Królestwa Polskiego. Hr. Grabowski...
z Nowej wsi. Hopf z Frankfurtu n. M. Berger z Ham...
burga. Dr. Brokera z Sremu.
HOTEL STERNA EUROPEJSKI. Hr. Kwilecki z Kobelnik...
Karczewski z Lubra. Hamburger z Wrocławia. Susmann...
z Berlina. Pohlmann z Hamburga.

Pociągi odjeżdżają:

Od 15 października 1876 r.

Z Poznania do Krzyża:
Pociąg mieszany klasa 2-4 o 5 godzinie 33 minut z rana.
Pociąg osobowy " 1-3 o 11 " " " przed poł.
Pociąg mieszany " 2-4 o 3 " " " po poł.
Pociąg osobowy " 1-4 o 11 " " " wieczorem.

Z Poznania do Wrocławia:
Pociąg osobowy klasa 1-4 o 4 godzinie 47 minut rano.
" " 1-4 o 10 " " " przed poł.
" " 1-4 o 4 " " " po poł.
" " 1-4 o 7 " " " wieczorem.
(do Leszna).

Z Poznania do Bydgoszczy-Tornia:
Pociąg osobowy klasa 1-4 o 5 godzinie 10 minut rano.
Pociąg mieszany " 1-4 o 11 " " " przed poł.
Pociąg osobowy " 1-4 o 5 " " " po poł.
Pociąg mieszany " 1-4 o 7 " " " wieczorem.
(do Gniezna).

Z Poznania do Frankfurtu-Gubeny:
Pociąg osobowy klasa 1-4 o 5 godzinie — minut rano.
Pociąg pospieszny " 1-3 o 10 " " " przed poł.
Pociąg osobowy " 1-4 o 4 " " " po poł.
Pociąg mieszany " 1-4 o 6 " " " wieczorem.
(do Zbąszyn).

Z Poznania do Kłuczborka:
Pociąg osobowy klasa I-IV o godzinie 6 minut 53 z rana.
Pociąg mieszany " II-IV o " " 12 " 19 po poł.
Pociąg osobowy " I-IV o " " 6 " 16 wieczor.
(do Ostrowa).

HANDEL, PRZEMYSŁ I GOSPODARSTWO.

Gdańsk, 11 listopada. Powietrze mieliśmy podczas te...
go tygodnia ciągle mroźne. W niedzielę i wtorek padał śnieg,
po którym ostrzejszy mroź nastąpił, przez co komunikacya...
wodna na Wiśle przynajmniej chwilowo przetrwać została, tak...
że niektóre ładunki zboża i drzewa na miejsce przeznaczenia...
nie doszły.

W skutek zawieszenia broni na Wschodzie i spowodowa...
nego tym pokój polityczny miały targi zbożowe w ogóle...
usposobienie węższe, któremu i Anglia uległa. pomimo mniej...
szych dowozów pszenicy obcej i krajowej oraz mimo zmniej...
szenia się zapasów śpiżniowych i mimo nadesłanego mroźnego...
powietrza. Nie zważając na tak znaczne potrzeby konsumpcyj...
płynących do Anglii ładunków, które w krótkim już czasie...
nadesłane powinny i to w dość znacznej ilości, a mianowicie...
z Kalifornii i z Rosji południowej, która w skutek oczekiwan...
wojny pszenicę naprzód eksportowała. W ogóle znajduje się...
w drodze do Anglii z morza Azowskiego i Czarnego 350,000...
kw. pszenicy. Powodem zmniejszenia się zapasów śpiżniow...
ych przedewszystkiem to jest, że nowa pszenica angielska...
z starą musi być zmieszana, podczas gdy eksport pszenicy z Ame...
ryki w roku zeszłym w tym czasie tylko się na staręj ograni...
czał. Tak obca jak i krajowa pszenica doznała w Anglii zniżki...
o 1 p. a i ta nie zdołała jeszcze chęci kupna obudzić. Pły...
nące do Anglii ładunki wynosiły 2 b. m. 1,93,500 kw. pszeni...
cy, z tych z samej Kalifornii 880,000 kw. naprzeciw 1,446,820...
kw. w tym samym czasie roku zeszłego, a import wynosił w...
tygodniu 23 z. m. się kończącym, tylko 515,069 cetr. pszenicy...
naprzeciw 1,239,636 cetr. w tym czasie r. 1875.

Londyn miał usposobienie węższe i tendencją przeważnie...
znizkową; w środę spadły ceny o 1 p. Import wynosił w ze...
szłym tygodniu 3,193 kw. naprzeciw 17,38 z. w tygodniu po...
przednim. Liverpool notował we wtorek pszenicę o 1 p. niżej.

W Hull pozostała pszenica krajowa niezmiennie, obca doznała...
znizki.

W Leith pszenica zniżkowa.

Targi frankuskie spokojne. W Paryżu panowała w po...
czątku usposobienie mdłe, lecz w końcu był interes więcej o...
żywiony. W Nowym Jorku ceny niezmiennie. Holandya no...
towała niższe ceny pszenicy, lecz żyto stałe. W Niemczech...
usposobienie stałe, a w Austro-Węgrzech węższe. Berlin not...
wał w początku zniżkę, w końcu nastąpiła wyższa.

Na naszym targu zbożowym panowało również usposobie...
nie stałe, w skutek pokojowych wiadomości z Wschodu, w za...
dany dzień nie można było chęci pokupu dostrzedz a miano...
wicie dla tego, że nasze ceny są stosunkowo do innych za wy...
sokie, by na odstawy sprzedawać można. Gdyby dowozy nie...
tak małe były, musielibyśmy większą zniżkę notować, gdy ku...
powano tylko, by uzupełnić ładunki pszenicy w zeszłym tygo...
dniu zakupionej; lecz i przytęm doznały ceny zniżki o 1-2 m.

Olj rzepiowy: per 1000 kilo 72.— żądano w miejscu
— m. żąd. na listopad i listopad-grudzień 71.— żądano
i ofiar, kwiecień-maj 71.— m. ofiar. — plac.
Okowita: per 100 litrów spokojniej; w miejscu 50.50 m. 2.
49.50 ofiar, na listopad i listopad-grudzień 51.— — — — — żąd., kwie-
cień-maj 53.50 żąd. i ofiar.

Ceny ustanowione przez miejską deputację targową.

Per 100 kilogramów											
ciężki			średni			l. l. towar			naj- wyższa		
naj- niższa	naj- wyższa	naj- niższa	naj- niższa	naj- wyższa	naj- niższa	naj- niższa	naj- wyższa	naj- niższa	naj- niższa	naj- wyższa	naj- niższa
Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr
Pszennica biała	19	30	18	20	21	40	20	60	7	90	17
— żółta	19	18	20	21	40	19	70	17	20	17	—
Żyto	18	90	18	20	17	60	7	20	16	90	16
Jęczmień nowy	15	90	15	50	15	40	15	10	14	40	13
Owies nowy	15	60	15	40	15	10	14	70	4	50	—
Groch	18	70	18	10	17	40	16	50	16	10	14

Notowania komisji mianowanej przez Izbę handlową.

Za 100 kilogr.		piękny		średni		pośl. towar.	
Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr	Mr
Rzep	81	75	29	—	23	75	—
Rzepik zimowy	30	75	27	50	21	50	—
Rzepik latowy	29	—	25	60	19	50	—
Lnica	26	50	24	—	19	—	—
Siemię lniane	26	—	23	—	20	—	—

Giełda berlińska, 11 listopada.

Pszennica per 1000 kilo w miejscu 185-230 m. wedle
gatunku żąd.; żółta marchijska — m. z kolei pl., na li-
stopad 207-207 1/2 pl., listopad-grudzień 207-207 1/2, kwiecień-maj
214-215 1/2 m. pl.
Żyto per 1000 kilo w miejscu 153-190 m. wedle ga-
tunku żąd.; rosyjskie 153-158 m. z kolei, nowe rosyjskie 159-168
— marek z kolei plac., krajowe 185-190 m. z dworca placono,
na listopad 158-159, listopad-grudzień 159- — — — — —, grudzień-
styczeń 159- — — — — —, kwiecień-maj — — — — — m. pl.
Jęczmień per 1000 kilo w miejscu 135-160 m. wedle
gatunku żądano.
Owies per 1000 kilo w miejscu 135-175 m. wedle ga-
tunku żąd.; szwedzki — — — — —, rosyjski 135-152, nowy pomorski
157-170, wschodnio i zachodnio-pruski 147-165, nowy szlaski
157-169, nowy galicyjski 135-150, nowy czeski 165-170, —
— — — — —, nowy węgierski 140-1-0 marek z dworca placono; — na listopad
152- — — — — —, listopad-grudzień 151 plac., na wiosnę 157-157 marek

placono.
Rzep per 1000 kilo 300-315.— marek.
Rzepik per 1000 kilo 300-315 marek placono.
Olj rzepiowy per 1000 kilo w miejscu 71.5 marek bez
beczki — — — — — pl.; na listopad 71.9-72, listopad-grudzień 71.9-72,
kwiecień-maj 73.-2 m. pl.
Olj lniany per 1000 kilo w miejscu — marek.
Olj skalny per 100 kilo w miejscu 48.5 marek.
Okowita — — — — — per 100 w miejscu bez beczki 53-42. m. pl.,
na listopad 53.2-1, listopad-grudzień 53.2-1- — — — — —, kwiecień-maj
55.5-9-7 marek plac.

Berlin, 11 listopada.

Urządowe sprawozdanie giełdy berlińskiej.

Pszennica loco trzyma się. Termina bez interesu. Wy-
pow. 1,000 cent. Cena wypowiedziana 206. m. per 1000 kil.
Loco 188-230 wedle gatunku, biała polska 223.5 — z kolei
pl., żółta (czerw.) na ten miesiąc 2.2. — plac., cena przeciętna
— plac., listopad-grudzień 2.6. — — — — — placono, grudzień-styczeń
— — — — — plac., styczeń-luty 1877 — — — — — placono, luty-marzec — —
— — — — — plac., marzec-kwiecień — — — — — plac., kwiecień-maj 214.5 — — — — —
plac., maj-czerwiec — — — — — pl.
Żyto loco mierny handel. Termina stale. Wypowie-
dziano 12,000 cent. Cena wypow. 158.5 m. per 1000 kilogr.
Loco 154-190 m. wedle gatunku, piękne nowe — — — — — z kolei
i ze statku pl., stare rosyjskie 54-158 m. z statku plac.
nowe rosyjskie i polskie 159-167. — m. z kolei pl., wilgne nowe
rosyjskie — — — — — m. z kolei pl., nowe krajowe 183-190. — m. z
kolei pl., na ten miesiąc 158.5-159-158.5 plac. cena przecięt.
— — — — — mar., listopad-grudzień 158.5-159-158.5 pl., grudzień-styczeń
58.5 — — — — — placono, styczeń-luty 877 — — — — — placono, luty-marzec
marzec-kwiecień — — — — —, kwiecień-maj 161.5 — — — — —, maj-czerwiec
160.5 pl.
Jęczmień per 1000 kilogr. wielki i mały 135-185 marek
wedle gatunku.
Owies loco zaniedbany. Termina wyżej. Wypowiedziano
3000 cent. Cena wypowiedziana 152 mar. per 1000 kilogr. Loco
135-175 m. wedle gatunku, na ten miesiąc 151.5 p., listopad-grud.
15.5 nom., wczoraj — — — — — pl., grudzień-styczeń — — — — — pl., styczeń-luty
1877 — — — — — placono, luty-marzec placono, — — — — — marzec-kwiecień
— — — — —, kwiecień-maj 156-157-156.5 pl., maj-czerwiec 158 pl.
Kukurudza loco bez interesu. — — — — — Termina słabo. —
Wypowiedziano — — — — — cent. Cena wypow. — — — — — m. per 1000 kilo.
Loco nowa 132-138 stara 141-146 m. wedle gatunku; stara mol-

dawska — — — — — z kolei placono, na ten miesiąc 132 żądano,
listopad-grudzień — — — — — pl., grudzień-styczeń — — — — — pl., kwiecień-maj
133 żąd.
Maka rżana trzyma się. Wypowiedziano — — — — — cent. Cena
wyp. — — — — — m. per 100 kilogr. Nr. 0 i per 10 kilogr. brutto
z miechem, płynąca pl., na ten miesiąc 22.5-23.5 pl., listopad-
grudzień 22.0-24.5 placono, grudzień-styczeń 22.0-24.5 plac.,
styczeń-luty 1877 22.50- — — — — — pl., luty-marzec 22.5- — — — — — pl., ma-
rzec-kwiecień 22.5- — — — — —, kwiecień-maj 22.6- — — — — — pl.
Groch per 1000 kilogr. do gotowania 156-200 marek wedle
gatunku, na paszę 159-165 m. wedle gatunku.
Nasiona olejne per 100 kilogr. Wypowiedziano
cent. Cena wyp. — — — — — marek. Rzep zimowy — — — — — m. Rzepik
latowy — — — — — m. Rzepik zimowy — — — — — m. Nasienie lniane
— — — — — m.

Olj rzepiowy ceny mało zmienione. Wyp. z beczką

200 cent., bez beczki — cent. Cena wypowiedziana z beczką
71.7 m., bez beczki — marek per 100 kilogr. Loco z beczką
73.1 marek, bez beczki 71.7 m., na ten miesiąc 71.7 — — — — —
pl., listopad-grudzień 71.7 — — — — — pl., grudzień-styczeń 71.6-71.8
pl., styczeń-luty 1877 — — — — — placono, luty-marzec — — — — — placono,
marzec-kwiecień — — — — — pl., kwiecień-maj 72.9-73. plac., maj-czer-
wiec — — — — — placono.

Olj lniany per 100 kilogramów bez beczki loco —

marek.

Olj skalny podnosi się. — Rafinowany (Standard-
white) per 100 kilogr. z beczką w partycjach o 50 bar. (125 cent.)
Wypowiedziano — — — — — cent. Cena wypowiedziana — — — — — m. per
100 kilogr. Loco 46.5 m., na ten miesiąc 43.8-44.1 placono,
listopad — — — — — placono, listopad-grudzień 43.2-44-43.8 placono,
grud. — — — — —, grudzień-styczeń 43.1- — — — — —, styczeń-luty 1877 41.8-42.3 pl.,
luty-marzec 41 pl., kwiecień-maj — — — — — pl.

Okowita nieco słabiej. Wypowiedziano 3,000 litrów. —
Cena wypowiedziana 52.8 marek. Per 100 litrów a 100 p. —
10,000 p. z beczką, Loco — — — — — pl., na ten miesiąc 52.9-53.5-53.8
p., listopad-grud. 52.9-52.6-52.8 p., grudzień-styczeń 52.9-52.6-52.8
p., styczeń-luty 877 — — — — — pl., luty-marzec — — — — — pl., marzec-
kwiecień — — — — — pl., kwiecień-maj 55.5-55.8-55.1-55.5 pl., maj-czerwiec
55.9-56 pl. czerwico-lipiec — — — — — pl.

Okowita per 100 litrów a 100 p. — 10,000 p. bez

beczki loco 53. — — — — — pl., na ten tydzień — — — — — pl., na listopad —

pl., styczeń — — — — — plac.

Maka pszenna nr. 00 30-28.50 — — — — — nr. 0 28.50-26.50, nr.

0 i 1 26.50-27. — — — — — Maka rżana nr. 0 25.50-23.50, nr. 0 i 1 23.25-22. per

100 kilogr. brutto z miechem.

261

(Nadesłano.)

O zabawkach grajacy

W inseratowej części naszego pisma znajdują za-
szanowni czytelnicy i piękne czytelniczki jak corocznie
cena sławnych na cały świat zabawek grających pa-
ni **Heller w Bernie**. Dostarcza on zabawek grających
powszechnie ulubionych w takiej podziwiania godnej
kości, że nie możemy dość gorąco polecić każdemu
jakie takie zamiłowanie do muzyki, aby sobie sprawili
grającą, a obecnie pora gwiazdkowa daje najlepszą
sposobność, i żaden przedmiot, chociaż kształtowany, nie
stąpił zabawki grającej.

Coż może maż znie, narzeczony narzeczoni, i
przyjacielowi darować piękniejszego i miłszego? — Cien-
chorem są one rozrywką jak największą i najmiłszą,
ciągną szczęśliwie przeżyte czasy; samotnemu są wie-
warzyszem, urozmaicają długie zimowe wieczory w
kółku itd.

Podnieśliśmy chcieliśmy szczególnie tylko pochwa-
myśl wielu panów gospodarzy, którzy sobie sprawiają
bawę dla rozweselenia swych gości. Wydatku zrobio-
nam z wielu stron zaręczać, nie żalowali oni; prakty-
użytek uwidocznił się przeto jak najwyraźniej i dla
złotyśmy wszystkim panom gospodarzom, którzy tego
nie uczynili, aby sobie sprawili taką zabawkę bez
cennie.

Zauważyliśmy nadto, że wybór pojedynczych sztuk
dło dobrze obmyślanym; najnowsze oraz najulubień-
szo, operki, tańce i piosenki wesołego i poważnego
łączy się w **Hellera** zabawkach w piękną całość
nie możemy, jak tylko to szczerze wyrazić życzenie, ab-
wni czytelnicy i czytelniczki naszego pisma sprawili
najpiękniejszą taką zabawkę; — bogate, ilustrowane
przesyłają się bezpłatnie. Obstatunek wprost już
powodu się poleca, że w wielu miejscach sprzedają
wki nie **Hellera** za prawdziwe.

Do cielesnych dolegliwości, które wedle okolicz-
ności być bardzo niebezpiecznymi, i tak u dorosłych, jak
bardzo często się trafiają, zaliczyć należy w skutkiem
ruptury. Jako często z nadzwyczajnym skutkiem
wcale nie szkodliwy środek przeciw rupturze poleca się
masę na rupturę **Gottlieba Sturzenegger** w Her sau,
tonie Appenzell, w Szwajcaryi.

W sobotę dnia 11go listopada r. b. w Tokarzewie zako-
czył życie

Alojzy Bronikowski

oficer byłych wojsk polskich z roku 1831.

Eksportacja zwłok odbędzie się do Mikorzyna dnia 14 bm. o 3ej
po południu, pogrzeb w dniu następnym o 10 godzinie, o czym do-
noszą w smutku pogrążone

Dzieci i wnuki.

Sprzedaw konieczna.

Nieruchomości w wsi **Lasek** pod Nr. 10
i wsi **Luban** pod Nr. 13 położone, do
Fryderyka i Maryanny z domu
Pfeiffer małżonków **Meyer** należące,
które z objętością 10 hektarów 54 arów 30
lasek kwadratowych resp. 14 hektarów 8 arów
40 lasek opłat podatku gruntowego ulega-
ją, podług ustalonego czystego przychodu na
podatek z gruntu na 96 m. 73 fen. resp. 98
m. 97 fen. i na podatek budynkowy z warto-
ści użytku a wprawdzie z Nr. 10 w Laskach
na 10 m. 75 fen. pod. ne, sprzedane być ma-
ją w celu przymusowego wykonania drogi
substancji koniecznej w

czwartek dnia 14 grudnia rb.

przed południem o godzinie 10tej
w lokalu tutejszego sądu powiatowego w iz-
bie pod Nr. 13. (4866)

Poznań dnia 9go września 1876.

Król. sąd powiatowy.

Sędzia substancyjny.
Keyl.

OBWIESZCZENIE.

Posiadaczy wywołanych i dotychczas nie
złożonych 4 i 3/4 % listów zastawnych
W. Ks. Poznańskiego, które wylosowane i
wypowiedziane zostały, wzywamy ponownie,
aby takowe w stanie do kursu usposobionym
z należąciami do nich kuponami ewentualnie
talonami **bezwzględnie** franko do ka-
sy naszej nadesłali, w razie bowiem nie fran-
kowania koperta na koszt odsyłającego zwró-
coną zostanie.

Kto sobie życzy walutę pocztą mieć prze-
szłą, takową w 8 dni po nadejściu dotyczą-
cego wniosku na własny koszt i ryzyko ode-
brać może.

Wszelkie nadesłane i do obiegu publicz-
nego nie usposobione listy zastawne interesen-
tów na ich koszt i ryzyko zwrócone będą,
celem usposobienia ich do obiegu publicznego.
Poznań dnia 6 listopada 1876. (5727)

Dyrekcya Jeneralna Ziemstwa.

Kolój

poznansko-kluczborska.

W dniu 21 bm. oddana będzie do publicz-
nego użytku kolój łączący dworzec kolei Po-
znansko-Kluczborskiej z dworcem kolei Mar-
chowsko-Poznańskiej tu w miejscu celem prze-
wożenia towarów i bydła.

Opłaty transportowe wynoszą za fracht
pospieszny i pojedynczy 0.09 M. za fracht
wagonowy 0.05 M. za 100 kilogramów, od
bydła 4 M. za wagon. Węgle kamienne, wa-
pno i drzewo opałowe wolne są od tej opła-
ty. Regulaminowy najwyższy termin dostawy
podwyższa się w komunikacji przebiegającej
dla frachtów pospiesznych i zwykłych o je-
den dzień. (5743)

Poznań, dnia 10 listopada 1876.

Dyrekcya.

Czyżby moje serdeczne podziękowanie moim
laskawym dobrodziejom i dobrodziejkom któ-
rzy mnie laskawie w potrzebie mojej wspierają
w każdym razie

Pani hrabina Czapska w Bydgoszczy
Pani hrabina Czapska w Bukowcu
Pani Wilkrycka w Wabczu
Państwo hriabstwo w Warszawie
Pani hrabina Tyszkiewicz w Silecu
Pani Nieczyłowska w Żelichach

Także i innym dobrze mi czyniącym Bóg
Wielki im zapłać, błogosław im Panie Boże
zdrowiem dobrem moim laskawym dobrodzie-
jom i wszelkiemi obdarz ich darami w tym
życiu a po ich zgonie, im wynagrodzenie nie-
bem które daje szczęśliwość wieczną.

To im życząc daj im Boże (5742)

J. T.

Herbatę czarną

funt po 3, 4, 5 mrk. jako i wyborowe

prusze czarne

funt po 2 mrk. tegorocznego zbioru

połeca (5730)

M. Dziegiecki

w Kościanie.

Wyprzedaż.

Z powodu zupełnego zwinięcia inte-
resu sprzedaje (5741)

tapety, porcelanę,

szkło i towary ga-

lanteryjne

po cenach zakupnych i niżej.

Nathan Charig

Rynek 90.

Księgarnia E. Calliera

W POZNANIU
przyjmuje prenumeratę na
Schlosser'a

Dzieje powszechne

w przekładzie polskim.

Przedpłaćcie placą przy odbiorze
tomu I i za tom ostatni. Tom po M.
5, ozdobić oprawne po M. 6.50. Do-
tychczas wyszło tomów (15) piętnaście.

Specjalny

magazyn gotowej damskiej garderoby

15 Wilhelmowski plac 15

połeca (5638)

na jesienny i z mowy sezon

kostiumy welniane od 7 1/2 do 30 tal.,
Piłśniowe i plaidy suknie ranne.
Morowe, pilśniowe i watowane suknie,
Aksamitne żakiety kamgarnowe
Eskimo i welurowe płaszcze,
Paletoty cesarskie, tuniki, rotundy po umiar-
kowanych cenach

Juliusz Freund

15 Wilhelmowski plac 15.

20

broszurek

politycznej przeważnie treści

połeca Antykwarnia

E. Calliera w Poznaniu

po cenie znacznie zmniejszonej 1 talara.

W lokalach przy Starym Rytku Nr. 58 I piętro, dawniej przez pana
Sujeckiego zajmowanych, otwieram z dniem dzisiejszym

50 tomów

powieści i innych utworów literackich
polskich, za cenę 10 talarów połeca
ANTYKWARNIA E. CALLIERA
w Poznaniu.

Obrazy olejne i inne!

połeca
Antykwarnia E. Calliera.

RESTAURACYA

połecając się laskawym względem Sza-ownej Publiczności; nadmieniam, że
wydaje

wyborne obiady

po umiarkowanej cenie, tak w domu jak po za domem, ręcząc za skórą
i rzetelną usługę.

Z szacunkiem

Bolesław Knoll.

Szanownej Publiczności donosimy uniżenie,
iż rozpoczętą przed dwoma laty w Ruehoczynie:

fabrykę cygar

dnia 1go listopada rb. przenieslimy do **Wi-**
tkowa, a polecając nasz wyleżały towar
po cenach umiarkowanych, przyrzekamy skora
i rzetelną usługę. (5729)

J. Gutowski & Comp.

Warsztat do reparacji machin do szycia

A. Kaufmann'a

Poznań, Sapieżyński plac Nr. 1a

Każda reparyacja przy machinach do szycia wykonuje się w jak
najkrótszym czasie, a jeżeli potrzeba, zastępuje się wszystkie części
machiny przez nowe. (4913)

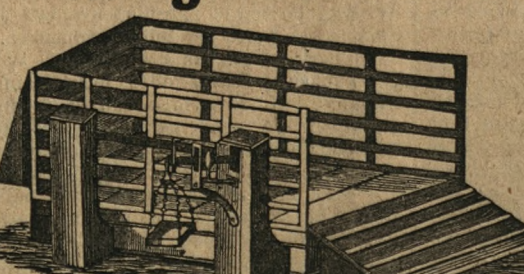
Wagi do ważenia bydła,

żelazne szafy do
pieniędzy
z 3 kluczami stósowne dla
kas kościelnych jako i
żelazne szkatułki
ostatnie także do wmuro-
wania, (4799)

wagi decymalne
połeca

T. Krzyżanowski

handel żelaza. Szewska ulica 17.

folwarku

300-800 mórg obszaru (5739)
J. Zygorowicz
handel cygar
Poznań, Wodna ulica.

Browar

w mieście **Ostrzeszowie** jest od
2 stycznia 1877 r. na sprzedaż lub
wyzdierżawienie. Blizszych szczegó-
łów dowiedzieć się można listownie
franco pod adresem **P. R.** in Rudels-
dorf Kreis Wartenberg. (5675)

Klemens Głębocki

były obrońca przy Warszawskich departa-
mentach rządowego senatu przemianowany
po zreformowaniu sądów Królestwa. Adwo-
katem przysięgłym przy tychże sądach. Za-
mieszkały w Warszawie przy ulicy Krakow-
skiej przedmieście pod Nr. 41.

Zawiadamia swych klientów i szczerze inte-
resowane że przyjmują do prowadzenia a in-
teresu we wszelkich włączach i do wszystkich
instancji tak sądowych jako też i administ-
racyjnych Królestwa i Cesarstwa. (5690)

Sprzedaw hotelu

Hotel, położony nad stacją kolej-
niczą w Poznaniu, z dobrą klientelą
lat w jednym roku jest z powodu
wzrostu z kompletnym inwentarzem
dania a adresy uprasza się sub **H. 34**
do Haasenstain & Vogler w Wro-
cławiu.

Miebl. tanie pokoje do wynajęcia
helsmowski plac Nr. 3.

Recepty

do robienia bardzo delikatnego, czarnego atramentu
do pisania, którego funt wypadnie
tylko 3 fen., nabyć można za nadesłaniem 1 1/2
Marki (lub w markach listowych), przez
Robert Seelemann, kupiec
w Oberweimar w Turyni.

Dr. CHABLE ulica Vivienne 36, w Paryżu
DÉPURATIF
du SANG
Syrup ten leczy chro-
sty, liszaje, wy-
rzuty syfilis-
czne, czyści
krew. (26)

POMADA przeciw liszajom i wy-
rzutom.
KAPIELE MINERALNE przeciw sta-
nościom naskórnym.
SIROPI Z CYTRY-
NIANU ŻELAZA le-
czy agnory, u-
raty nasienia i
upławy białe.

Dołączony jest prospekt w polskim języ-
ku. W Poznaniu w aptece **Dra**
Mankiewicza.

PAPIER WLINSI

Znakomite powodzenie tego środka zaży-
cia jego własności spowodowania na powierzch-
nię ciała zapalenia i irytacji, które dotknęły
najwrażliwszej organa; tym sposobem prze-
ciaga on chorobę na części ciała mniej deli-
katne i daje większą łatwość uleczenia takowej.
Najznakomitsi lekarze zalecają go przeciw
katarom, nieżytyłowi, oskrzeli, choro-
bom gardłowym, gościłowi, bólowi w
krzyżach etc. (4)

Użyte tego papieru bardzo proste, jedne
przyłożenie wystarczy często i pozostawia
tylko lekkie swędzenie. — Cena pudełka 1
f. 50 c. w Paryżu.

Siad główny w Paryżu u P. Wislin
przy aliea Seine 31.
W Poznaniu w aptece p. **Man-**
kiewicza

Balsam na odziebliznę,
najlepszy środek do leczenia puchlin z odzie-
blizni i przeciw pękaniu skóry, flaszeczka po
5 sbr. w aptece **Dr. Mankiewicza.** (5885)

Cylindry, mleczne szkła,
baseny, tulipany i kule
oraz
lampy
każdej wielkości po zadziwiająco tanich
cenach hurtowni i detalicznie połeca
handel szkła i porcelany (5651)
J. Cohn, Rynek 85.

Żelazne piece

regulatory

zwyčajne piece do gotowania i
ogrzewania.

Żelazne przenośne kuchnie
połeca po jak najtańszych cenach (5740)
T. Krzyżanowski
Szewska ul. 17.

Peszkując kupua lub dzierżawy

folwarku

300-800 mórg obszaru (5739)
J. Zygorowicz
handel cygar
Poznań, Wodna ulica.

Nauczyciel domow

akademik, poszukuje miejsca. Blizsza
w Eksp. Dzien. Pozn. p. Nr. 5731.

Do mego handlu towarów stalowych,
sięgniętych, żelaznych i galanterijnych posu-
je

ucznia

władającego językiem polskim
C. Schumann
w Rawiczu (5728)

Ucznia do hand

poszukuje (5729)
C. F. Schuppi
Potrzebuję

do handlu korzennego

lub od 1 grudnia rb. Pošte restau-
Ostrzeszów **W. W. Ar. 6**

Ogrodnik

żonaty znający się praktycznie na wszyst-
kich fachach swego, poszukuje stosowne-
go miejsca od Nowego Roku. O laskawo-
ści proszę pod lit. **W. W.** post. rest. Mies-
ko

Hotel trzy Korony w Toru

poszukuje (5676)

kuchcika.

Jutro we wtorek 14 bm. w lokalu To-
rystwa przemysłowego na kolacyę
wieprzowe nogi
z chrzanem. (5738)

kiszki z kaszy

A. Afeltowicz
Chwaliszewo. (5735)

Interesowanym osobom donoszę uprzej-
mie że rozpoczął **kurs tańca** dla osób
rosłych, również żądającym osobne kółko
dla dzieci za połowę ceny. (5419)
Olimpia z Szczepanich
Warehanek.

Teatr polski w ogrodzie Potockich

W POZNANIU.

We wtorek dnia 14 listopada 1876

HALKA

opera narodowa w 4 aktach.
Początek o godzinie